

Babeş-Bolyai University
Faculty of History and Philosophy
Doctoral School “History. Civilization. Culture”

PhD THESIS

A Cultural History of the Romanian Peasantry
in the 20th Century (1900–1940)

Abstract

Scientific Coordinator:
Professor Simona NICOARĂ, PhD

Doctoral Candidate:
ASZALOS Ildikó-Lucia

Cluj-Napoca
2025

CONTENTS

INTRODUCTION. Thematic Aspects, Sources, and Research Methods	3
CHAPTER I. Monographic Explorations of the Rural World	16
CHAPTER II. The Peasant Question: The Legacy of the 19th Century	42
CHAPTER III. The Peasantry and the Romanian Village, 1900–1918: Times of Change	62
III.1. Old Problems in a New Century...	62
III.2. Literacy versus Illiteracy	76
III.3. Political and Ideological Polemics on the Peasant Question ..	85
III.4. The Agrarian Society ..	113
III.5. Rural Associations. Times of Change ..	117
III.6. Agreements, Leases, and Abuses	132
III.7. The 1907 Uprising or the Unleashing of Peasant Frustration ..	142
III.8. The Rural Bank ..	148
III.9. The Burden of Peasant Debt. Agricultural Progress Required Sacrifices ..	158
III.10. Village Life	165
CHAPTER IV. The Peasant World in the Interwar Period (1919–1940) ..	177
IV.1. A Demographic Majority and an Economic Priority ..	177
IV.2. The “Peasant Question” in the Turmoil of Capitalism: Doctrines and Policies ..	187
IV.3. The Agrarian Reform (1921)	201
IV.4. Expropriations. Colonizations	213
IV.5. New Social Stratification	220
IV.6. An Uncomfortable Dispute: The Hungarian Optants	235
IV.7. Cooperation, for the Economic and Financial Solidarity of Villagers	239
IV.8. Reorganization of the Rural Bank (1930) ..	245
CHAPTER V. The Interwar Peasant Household between Tradition and Innovation ..	252
V.1. Housing and Rural Life. Calls for Agricultural Innovation ..	254
V.2. Declining Villages, Rising Villages ..	262
V.3. Mentality, Dietary and Hygiene Practices in the Village World ..	279
V.4. Education and Cultural Development ..	292
V.5. Astra and the Peasant School ..	310
CONCLUSIONS	322
BIBLIOGRAPHY	327

INTRODUCTION

The theme “A cultural history of the Romanian peasantry between 1900-1948” aims to provide a detailed and complex analysis of the peasant world in our country, using a recent interdisciplinary and hermeneutic methodology. Historiography of the 20th century has shown an interest in the theme of the peasantry, but no extensive syntheses have been made around this very relevant subject. The history of the peasantry and the Romanian village is a complex and challenging subject, which requires thorough research, attentive to the ideological influences on historiographical approaches, both in archival documents and in works already published by historians and other researchers. The temptation of historians to restore the cultural, political and social dominants of the eras has caused the rural world to be marginalized among the study themes, especially since it has always crept “silently” into the pages of the past. There was and is a prejudice among researchers to see the rural world as far too reluctant to capitalism, but capitalism did not have the same repercussions in all the rural regions it penetrated. Depending on the context, it even had paradoxical effects, disadvantageous in certain aspects, which is why there was an inertia in the rural world, not only of the peasants, but also of the churches, who saw in the imposition of the urban model an assault on a rural world that had its own social, economic and cultural specificity. For the Western world, all analyses converge towards the idea that modernization at the end of the 19th century functioned as a destructive agent in the rural world, contributing to the gradual erosion of the peasant class. In its place, a new social category gradually emerged – the agricultural farmers – exponents of an agriculture increasingly integrated into the mechanisms of industrialized capitalism.¹

In Western Europe, the industrialization process profoundly changed agriculture, gradually transforming peasants into industrial workers. The mechanization of agriculture led to increased productivity, but reduced the need for labor in the rural area. Most peasants, except for those who worked on farms, were forced to look for jobs in the industrial sector. But one more aspect must be mentioned, influenced by the romantic assault of nationalisms in the 19th century, namely the fact that not only here, in the provinces inhabited by Romanians, but also in the Western space, national elites selected certain elements of peasant culture to integrate them into the national cultural identity. Thus, folk costumes, part of rural festivities, traditional music and peasant-specific culinary preparations were transformed into symbols of the national heritage. In cultural and intellectual debates, polemics focused on the tendencies to preserve this national specificity or, on the contrary, on abandoning it, as a residue of an outdated, obsolete world. The striking illusions of progress in the 19th and 20th centuries deeply infiltrated the conceptions of the future of culture and civilization, which was supposed to be urban, not rural. The rural-urban dichotomy led to the construction of negative definitions of the “rural” space, which fueled recurrent debates among public opinion and politicians. *La fin des paysans*, a book launched in 1967 by Henri Mendras, emphasized that the peasant was always disoriented by innovation, which pushed him towards specialization and indebtedness. For over a century, the peasant had been presented with the idea that innovations were without serious social consequences, but in reality they were upsetting his social status, culture and lifestyle.²

The British historian Eric Hobsbawm, referring in *Age of Extremes* (1994) to the evolution of the Western peasantry, emphasized that the most dramatic change of the second half

1 Cf. Eric Hobsbawm, *Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914–1991*, London: Michael Joseph, 1994, pp. 288–289; Max Weber, „Capitalisme et société rurale, in *Tracés*”, *Revue de Sciences humaines*, 29, 2015, pp. 133–158. <https://journals.openedition.org/traces/6346>, accesat în 12 mai 2023.

of the century. XX, and the one that definitively separates us from the past, was the disappearance of the peasantry, which represented the majority of humanity throughout history. Hobsbawm wrote that "for 80% of humanity, the Middle Ages ended abruptly in the 1950s", when the death of the peasantry was declared, not only demographically, but also culturally and spiritually. The rural world was the bearer of certain forms of communion and social solidarity, of relationships, values, norms, different from urban ones. Along with the decline or even the disappearance of the peasantry, the forms of traditional rural life also disappeared, with its values sedimented in history, generation after generation. Not much is said about the peasantry's effort to resist the imposition of agrarian industrialization or about its receptivity to certain important demands of the new definitions of civilization, which imposed education, hygiene, improvements to the rural habitat. Let us not forget the historical context in which the disappearance of the peasantry occurred, after the Second World War. In the East, the destruction of the peasantry was done through socialist-communist policy, by purging it for alleged collaboration.³

Researchers tend to see in the phenomenon of the disappearance of the peasantry a triumph, a victory of modernity, not a drama of a world that has gone through all of history, undergone social and cultural metamorphoses, but has tended to preserve the traditions that defined its identity and ensured the fundamental basis of human and social existence: food.⁴ We must also note that the history and sociology of the peasantry and the rural world have a national or even regional character, so that histories and sociologies, including rural ones, are closed in their specific agrarian problems. The notions of "peasantry" and "rural" are so encrusted with ideas, images and prejudices that analyses of the theme are forced to find a line that is as convincing and honest as possible. In the last half century, the definition of the rural world has often passed through the filters of sociological theories, which consider that rurality no longer exists in the West, this disappearance being due to the so-called incompatibility between the traditional world and the surge of postmodernity, so reluctant to history and memory. Under these prejudices, a boom in academic studies on the peasantry took place in the 1960s-1980s, most of which spoke of the peasantry and historical villages as a world stubbornly determined to preserve traditions, a world separated from the path of progress, of advanced modernity, long remaining in cultural and spiritual obscurantism.⁵ Unlike "urbanity" which was sketched with ideal features ("civility", polite customs, courtesy, etc.), "rurality" or "rusticity" was described as a backward, "peripheral" reality.⁶

In "Remembering Peasants: A Personal History of a Vanished World" (2024), historian P. Joyce notes a general unfamiliarity among social scientists with the complex history of the peasantry and an exaggerated zeal to commemorate its disappearance from European soil. Joyce

2 Simona Nicoară, „Introducere Reconceptualizări și reorientări în cercetarea ruralului”, în *Caiete de antropologie istorică (de acum înainte CAI)*, anul XXII, nr. 2 (43), Iulie–Decembrie, 2023, pp. 5–14.

3 E. Hobsbawm, *op.cit.*, pp. 288–289.

4 Glenn Davis Stone, „Malthus, Agribusiness, and the Death of the Peasantry”, *Current Anthropology*, vol. 42, no. 4, August-October 2001, pp. 575-578.

5 Henry Bernstein, „The Peasantry” in *Global Capitalism: Who, Where and Why?*, Socialist Register 2001, pp. 25-26.

6 S. Nicoară, *op. cit.*, pp. 5–7.

seems to believe that the 1970s marked a critical historical rupture between peasant Europe and modernity. The reason for this transformation was the “third agricultural revolution” – the mechanization of farms, the standardization of crops, and the increasing concentration of land and capital. Joyce shows us that these transformations intensified the conviction among researchers that the definition of the peasant must be changed, and his way of life, culture, and spirituality must be analyzed under the sign of anachronism. He rejects the idea of avoiding the label “peasant” because of its modern pejorative connotations, and notes that some scholars risk not only disparaging the rural world but also falling into the temptation of romanticizing it if they do not also take into account the many social, natural, political, and military calamities that have marked the modern past. The reality of the peasant was divided between the “ordinary, everyday” periods of agricultural labor and the “extraordinary suffering” of famine, war, and natural disasters. Joyce also addresses the political economy of peasant life, reviewing the factors that affected the survival of peasants in modernity—markets, land ownership, field organization, nature, serfdom, and so on—underscoring the diversity of European peasant experience in the past. The historical and contemporary question of the peasantry involves multiple cultural-anthropological aspects, and Joyce analyzes peasant dwellings, both through their architecture and the common accessories inside, along with customs related to baptism, marriage, and burial, before delving into a discussion of peasant cosmology and folklore. He highlights the importance of popular cults, religious beliefs, pilgrimages, and other customs that characterized the syncretic religious practices of European peasants.

From the point of view of cultural history, the study of the peasantry involves a broad and complex panorama, which includes both its analysis as a demographic reality and as a social mentality. Throughout history, the diversity of the Romanian village has been remarkable, but, in addition to changes, we find in its structure numerous constants, usually united under the term of traditions and customs. The cultural or socio-cultural history of the peasantry is not limited to events, but also examines the collective mentality, that is, the sensitivities, attitudes and social behaviors specific to each historical moment. The recognized merit of cultural history lies in its immersion in the specifics of historical eras, restored through period sources and through a methodology that capitalizes on the contributions of other social sciences.⁷ Under the register of socio-cultural history, I propose to research a diversity of aspects (demographic, social, economic, cultural, ethnographic, institutional) found in an inextricable historical connection. The importance of a comparative approach concerns both the chronological vertical and the horizontal level, that between the Romanian provinces. The definitions of the countryside used in each country differ in many points and do not allow for an easy comparative approach. Although Romanian historiography has dealt with the subject of the peasantry, often the approaches have been limited to short periods or to certain regions, which encourages the need for a longer analysis. I opted for a period of four decades, 1900-1940, precisely in order to capture the major and minor changes that were felt in the status, demographic share, life and dominant activities of the rural world. The first part of the 20th century was among the most turbulent periods in the historical life of the peasantry, which was subjected, in Europe and in our country, to political regimes that encouraged modernization, renewal in a world that was fundamentally conservative. Legislative, political, ideological and military changes, major events such as the Great War and

⁷ Roger Chartier, „Histoire culturelle et histoire des mentalités. Trajectoires et questions”, *Revue de synthèse*, no. 111-112, 1983, pp. 277-307; Jean-Pierre Rioux, Jean-François Sirinelli, dir., *Pour une histoire culturelle*, Paris: Éditions Seuil, 1997, p. 455.

the Great Depression (1929-1933), dramatically influenced the situation of the peasantry. As we will see from the analysis, the peasantry felt the strongest impact of the confrontation between tradition and modernity. Rural modernization was not a linear and total journey, but involved a continuous interaction between local traditions and new economic and cultural directions.⁸ Liberal capitalism, penetrating the rural world, led to the separation of some peasant layers from the rural world and their proletarianization. Mircea Vulcănescu's criticism of the phenomenon of modernization, as it was understood from the pașoptists onwards, is interesting. Westernization and modernization presented themselves especially to the peasants as an "aberration of nature", as an anomaly, an interruption of the natural course of things. The approach of criticizing Westernization was older in Vulcănescu. He had been speaking about "the two Romanias" since 1932, affirming – from the sociologist's point of view – the irreconcilable nature of the rupture between authentic rural Romania and the modernized urban one: "here, around the problems of the two Romanias, lies the essential core of the question about our future as a nation". Critics, from this perspective, approved of the modernization process (such as Eugen Lovinescu or Ștefan Zeletin), not only in its economic aspect, but especially in its cultural one. These critics invoked, in favor of their pro-modernizing point of view, the idea of the unacceptable backwardness of Romanian rural society, in order to emphasize the necessity of Westernization.⁹

Mircea Vulcănescu's criticism of the phenomenon of modernization, as it was understood from the time of the pașoptists onwards, is interesting. Westernization and modernization were presented especially to the peasants as an "aberration of nature", as an anomaly, an interruption of the natural course of things. Vulcănescu's approach to criticizing Westernization was older. He had been speaking since 1932 about "the two Romanias", affirming - from the sociologist's point of view - the irreconcilable nature of the rupture between authentic rural Romania and the modernized urban one: "here, around the problems of the two Romanias, lies the essential core of the question about our future as a nation". Critics, from this perspective, approved of the modernization process (such as Eugen Lovinescu or Ștefan Zeletin), not only in its economic aspect, but especially in its cultural one. These critics invoked, in favor of their pro-modernizing point of view, the idea of the unacceptable backwardness of Romanian rural society, to emphasize the need for Westernization.¹⁰

My research aims to examine the history of the most numerous social class in Romania in the past centuries, combining historical, geographical, sociological, ethnographic, mythological, linguistic and legal perspectives. The historical retrospective on the peasantry aims to identify its social, legal and economic condition in all provinces, in order to understand the stage from which the metamorphosis of this social class began, under the impact of modern mentalities, which made urbanization and industrialization a priority. Phenomena such as demographic changes, habitat structure, daily life, health, the land problem, socio-economic structures and the effects of calamities, at the community and country level, are fundamental aspects in the description of the village and the Romanian peasant. A genuine study of the social condition of

8 S. Nicoară, *op. cit.*, p. 9.

9 Adrian Valentin Moraru, „Mircea Vulcănescu” și „Dimensiunea românească a existenței”, în *CAI*, anul XIX, nr. 1 (36), Ianuarie–Iunie, 2020, pp. 15-16.

10 Adrian Valentin Moraru, „Mircea Vulcănescu” și „Dimensiunea românească a existenței”, în *CAI*, anul XIX, nr. 1 (36), Ianuarie–Iunie, 2020, pp. 15-16.

the peasantry must highlight the hierarchical structures of the village that remain, but also the forms of communion of religious values and solidarities that were built and solidified in the rural mentality.¹¹

The investigation I propose aims to achieve a long-term synthesis, without claims of exhaustiveness, regarding the history of the peasantry, that is, its complex aspects, interconnected with all compartments of social, political, economic, symbolic, mythological life, customs and mentality, including forms of violence. David Prodan, for Transylvania, and Gheorghe Platon, for the Principalities, emphasized that the study of the peasantry must be carried out in a broader context, and not only on themes or restricted areas. Barbu Ștefănescu offered us arguments about a historical-anthropological approach to rural communities. Starting from the observation that, throughout Romanian history, the village and the peasantry constitute major demographic components, rural history is meant to remain at the center of concerns, regardless of the change in historiographic fashion. *The Braudelian long duration, which finds its theoretical arguments in this apparently immobile world, said the ethnologist from Oradea, is not to be confused with the stagnation, with the immobility that has often been spoken of. Tradition itself does not mean, in any society, an immutable dowry, transmitted in its integrity from generation to generation. No generation has the feeling of betraying tradition if it gives up some elements in favor of others since the social essence does not change. Here are some elements to which the historian is called upon to be very attentive, to double the anthropologist, to amend his supposedly static vision; just as he is equally obliged to be attentive, to identify and emphasize in his writing the elements of continuity, to give credit to those continuities.*¹² Despite the resistance of the rural world to change, there was still an expectation in the direction of renewal. B. Ștefănescu highlighted anthropological aspects of the village that have remained steadfast in the face of modernity, because they are deeply anchored in the human and social essence. Within rural communities, a set of behavioral norms is perpetuated that contributed to the cohesion of the village and to the shaping of a distinct identity. A fundamental element of rural life is represented by the symbolic and ritual dimension, through which the village constantly reaffirms its common values and solidarity. The family, validated by marriage, was the central pillar of social organization in the rural environment.¹³ The rural community offered the image of a well-structured organism, but it was not without imperfections. The collective life of the village was marked by contradictions, divergences of interests and local or larger-scale tensions, sometimes manifested through acts of violence as a reaction to injustices and abuses. The village institutions, especially the town hall and the church, resorted to traditional methods to ensure order and the proper functioning of community life. At the same time, the state wanted and, especially after 1900, succeeded in implementing its own regulations in areas such as legislation, administration, health and education. In contact with modernity, the village went through a gradual process of transformation.¹⁴

11 Jean-Claude Bontron, „Le concept de ruralité à l'épreuve du changement social”, en *Territoires ruraux et développement*, Quel rôle pour la recherche ?, Cemagref Éditions, Association Descartes, 1994, pp. 162-166

12 Barbu Ștefănescu, „Istoria rurală românească și perspectiva metodologică a antropologiei istorice”, în *CAI*, anul VII, nr. 1-2 (12-13), ianuarie – decembrie, 2008, pp. 21-29.

13 Idem, „Violență și sociabilitate rurală”, în *CAI*, anul I, nr. 2, iulie – decembrie, 2002, p. 36.

14 Idem, „Modernizare rurală”, *CAI*, anul VIII, nr. 1 (14), ianuarie – iunie, 2009, pp. 31-54.

Chapter I, entitled Monographic, ethnographic, historical and literary incursions into the peasant world, reveals the main concerns about the village world and the peasant mentality from 1900 to 1940. Even though studies about people in rural areas date back to the mid-19th century, in the first interwar decade, the Romanian village became a central subject of interest for researchers, students and teachers. The Romanian Association for Social Monographs, founded by Dimitrie Gusti, played an essential role in documenting and analyzing rural life, organizing research campaigns in several villages between 1925 and 1929. The results were valorized through exhibitions, documentary films and dedicated sections in international museums. Sociology had important concerns about the Romanian peasant and village, but tended towards typologies, which screened a historical vision of rural realities. Sociological monographs played an important role in reconstructing all aspects of rural life in the 20th century in particular, and the data collected led to statistics, to the formulation of general judgments, which obscure the local or zonal specificity of the villages and the different political and ideological path through which they passed in the last 200 years. The Gustian monographic school, the sociology of the chair in Cluj, represented by V. I. Bărbat, Constantin Sudețeanu, G. Em. Marica, I. Todoran, Traian Herseni, Henri H. Sthal and others, contributed, in the interwar period, to the development of studies on the peasant and the village in the various Romanian provinces. The studies were hosted by journals such as "Society of Tomorrow", "Archive for Science and Social Reform", "Romanian Sociology", "Revista Institutului Social Banat-Crișana" or "Buletinul Institutului Social din Bessarabia" and others. The way in which the spirit of identity manifests itself in the consciousness of the peasants and its practical application have often been subjects of debate. Historiography of the 20th century was receptive to the theme of the peasantry, but no extensive syntheses in this regard were noted. Most aspects of social life were included in works that concerned national life, the role of the peasantry in preserving tradition or the role of Astra in the culturalization of the peasantry, etc.

The structure of the work emphasizes the approach to some aspects related to the history of the peasantry, being built on Introduction, five chapters with suggestive subchapters and ends with brief conclusions. Chapter II is entitled The Peasant Question: The Legacy of the 19th Century and reveals that the history of the village and village life has remarkable continuities, although, in the century, the peasants of all the provinces were subjected to a systematic work of culturalization, which had profound effects. On the other hand, the preservation of the demographically majority peasant identity was required, as the basis of the national identity, on the other hand, the new capitalist means, values and principles of modernity were cultivated. The nation, which had a demographically majority peasantry, could exist without the peasantry adhering to national symbols such as ethnicity, history, language, culture and faith. In the 19th century, rural realities became the central subject of social sciences, as villages highlighted practical problems related to hygiene, precarious housing, illiteracy, outdated technology, and rural migration. In the 19th century, the Romanian peasantry began the process of modernization, which was characterized by culturalization, understood as an effort for social and economic emancipation, but these trends had contradictory consequences.

The modernization of the Romanian state was based on the consolidation of peasant ownership and the reduction of large landholdings, a direction opposite to the West. Instead of absorbing the rural labor force into the industrial sector, as happened in Western Europe, Romania chose the path of peasant ownership. This process did not aim so much at improving the social conditions of the peasantry, but rather at creating a modern state, which, in essence,

failed to solve the economic and social problems of this class. A segment of the elite of large landowners transformed into the bourgeoisie, but these changes did not have a major influence on the situation of the peasantry. However, the national bourgeoisie supported the modernization of agricultural societies, but without producing essential changes in the living conditions of the peasants. The end of the 19th century and the beginning of the 20th century was a period of ideological and cultural changes, dominated by currents such as agrarianism, poporanism and socialism. A common point of these currents was the idea that the Romanian peasant had to have a place of reference in national development, especially in terms of education. In the Sămănătorist doctrine, the peasant was seen as the "source of moral energies" and an essential pillar for the development of society. Through this type of discourse, the aim was to raise the awareness of the peasantry regarding its role in the evolution of Romanian society, emphasizing the need to raise the cultural level by capitalizing on the Romanian specifics.

Chapter III was titled Peasantry and the Romanian Village, 1900-1918. Changing Times. It emphasizes that the rural state was affected, even at the beginning of the 20th century, by the intersection of local traditions and the modernization and culturalization efforts promoted by the national state and by economic and cultural associations and societies. Rural modernization required the involvement of intellectuals, politicians, teachers, priests, doctors, etc. The debates around the peasant issue, the lifting of the demographic majority out of poverty and backwardness, were many and polemical. Economic development depended on the conviction of society regarding the importance of the new agriculture, but also on the awareness of the role of the villager in Romanian society. For the national ideologies and policies of the first decades of the 20th century. XX, the peasant problem became crucial, especially after the great uprising of 1907. Ideological, political, cultural, economic and spiritual discourses did not overcome the contradictory opinions regarding the future of the village.

Chapter IV is called The Peasant World in the Interwar Period (1919-1940) and highlights the new debates related to the peasant issue in the new context of Unified Romania. The interwar period was one of the most dramatic periods, in which various problems related to the standardization of legislation and administration, to the economic recovery of the country, including the agrarian one, overlapped. Still predominantly rural, Romania had to solve difficult problems: on the one hand, there was economic modernization in a Western spirit, which translated into the assault of industrialization, on the other hand, the condition of an agrarian state, in which large property owned the largest share of arable land, contradicted the express promise of King Ferdinand I and the Governments to provide adequate electoral and agrarian reform. The agrarian reform increased the number of peasants owning plots, but these remained mostly small and medium-sized, which did not allow for increased productivity of the rural household. Then, the modest financial condition of the peasants did not allow for the purchase of large numbers of machines and tools, although consistent steps were made through the rural comrades, through their collaboration with the village banks.

Chapter V The interwar peasant economy between tradition and innovation, represents a panorama of the diversity of Romanian villages and their cultural and spiritual customs. At the same time, the chapter emphasizes the great work of culturalization, which Astra and the other cultural societies and associations carried out so that the level of school, sanitary, hygienic, cultural and spiritual education would correspond to the new times. The conclusions, a selective Bibliography and several Annexes conclude the entire work.

In the period studied, 1900-1940, there are numerous and important accounts regarding demography, social hierarchy, rural culture, literacy, mentalities, hygiene, social conflicts, the influence of natural calamities, the impact of World War I, the interwar period, offered by historians, anthropologists, sociologists, folklorists, theologians, psychologists, teachers, doctors, politicians, etc. A library could be created through what was written, published and spoken about the peasant issue, but these were not always based on rigorous statistical findings or on analyses that take into account the difference between real life and the visions about the village and the peasantry, circulated at the political, cultural and ideological level. A valuable source for knowledge of the rural world is offered by ethnographic museums: the Astra Museum in Dumbrava, Sibiu County, the "Dimitrie Gusti" National Village Museum in Bucharest, the "Romulus Vuia" Ethnographic Museum of Transylvania in Cluj-Napoca. These reflect aspects of the habitat, complete details of the households exhibited in the main areas of Romania: Transylvania, Oltenia, Banat, Maramureș, Bucovina, Moldavia and Dobrogea. More precisely, these museums, reconstruct the various types of houses existing between the 19th and 20th centuries, as well as the interiors of the exhibited buildings, provide data on the materials used in Romanian folk architecture, as well as the construction techniques used for each household. The households reconstructed within the museums, through the way they were built (the materials and techniques applied), their specific inventory and annexes, provide an authentic image of the social and economic conditions of the people, reflecting their occupations and standard of living.¹⁵

My work is based on a variety of sources, including censuses, unpublished documents and published studies, monographs and state archives. The 1900 census in Transylvania and the 1910 census in Hungary provide us with detailed data on the demographic structure of the population in the regions inhabited by Romanians, as well as on their health, mortality and economic structure. The 1869-1870 census, carried out by the Hungarian authorities, recorded a number of 2609 villages and 103 hamlets for Transylvania. The 1900 Census recorded a number of 2562 rural localities, while the 1910 Census recorded 2561 villages, only one less. The 1912 census of Romania was conducted according to international principles of statistical organization, providing a clear picture of the population of the Kingdom of Romania. The 1930 census established itself as a professional standard in modern Romanian statistics, benefiting from the expertise of the most competent specialists from various fields such as statisticians, sociologists, jurists and mathematicians.

The most important sources of statistical information are the Statistical Yearbook of Romania, the Demographic Bulletin of Romania and the Statistical Indicator of villages and territorial administrative units in Romania, which appeared in 1932. The research of the topic was supported by the use of documents kept at the Central National Historical Archives, the (D.A.N.I.C.) department, including especially funds related to the Agrarian Reform of 1921. For a representation of the village and its inhabitants, I used photographs taken by Tache Papahagi, located in the collection of the Romanian Academy Library, Stamps section. Dictionaries, encyclopedias, and the press were important for outlining some aspects of the thesis. Magazines such as *Gazeta Transilvaniei*, *Transilvania*, *Țara Noastră*, *Biserica și Școala*, *Bunul Econom*,

15 Alina Ioana Șuta, „Relevanța muzeelor etnografice în reconstituirea habitatului rural transilvan la mijlocul sec. al- XIX-lea și începutul sec. XX”, în *CAI*, anul VII, nr. 1-2 (12-13), ianuarie – decembrie, 2008, pp. 217-244.

Boabe de Grâu, Societatea de Măine, Tovărășia, and others were invaluable for the details of the subject.

The most relevant works that address the life and conditions of the Romanian peasant come from a wide range of fields, from sociology and medicine, to ethnology, history and popular culture. These studies offered a complex vision of the peasant from various perspectives, reflecting his social, economic and cultural evolution. One of the first to focus on the condition of the Romanian peasant was Pavel Vasici, with his work *Catechismul sănătății* (1870), a hygiene and dietetics manual intended to help the rural population. In the same period, G. Vuia published *Higiena poporală cu vedere la săteanul română* (1888), a work in which he analyzed the hygienic conditions of the peasants and their impact on health. Iacob Felix, in *Istoria igienei la români* (1901), addresses the evolution of this discipline in the Romanian social context of the 19th and early 20th centuries. In addition to health-related issues, historical and social studies played a key role in understanding the peasant. Nicolae Iorga, in *Sate și preoți din Ardeal* (1902), and *Cercetări asupra stași țăranilor în veacurile pătrucate* (1910), investigated the social and political conditions in Romanian villages, revealing the role of peasants in the historical evolution of the country. The peasant uprising, as a historical phenomenon, was explored by Partenie and Cosma in *Răscoala țăranilor în România* (1907), which analyzes the causes and effects of these social movements. From a cultural perspective, works such as *Credințe și superstițiuni ale poporului română* by Artur Gorovei (1915) and *Boli, leacuri și plante de leiac necona de șilac și Then*, studies such as *Agricultura țărănească în Ardeal* by Octavian Prie (1937) and *Proprietatea agrară în Ardeal* by Petru Suciu (1931) illustrated the evolution of the rural economy and the impact of agrarian reforms. The work of social and economic analysis continued into the 20th century, with research on the changes in post-war rural life. Mitiță Constantinescu, in *L'evolution de la propriété rurale à reforme agraire en Roumanie* (1925), detailed the process of agrarian reform in Romania, while George Bujoreanu and other authors continued to explore the social and economic life of the Romanian village, addressing themes such as peasant movements, the family, and property structures. Specialized studies continued to highlight the close connection between the peasant's daily life and the social, economic and political processes that shaped Romania, and research from the interwar and postwar period, including the works of Constantin Corbu and Aurel Răduțiu, consolidated the understanding of how the Romanian peasant evolved and adapted to new historical realities, as well as others, also inserted in the general Bibliography of the thesis. The sources on which the research was based are much more reliable, including monographs, maps¹⁶, statistics, economic, agricultural, ethnographic, linguistic atlases or encyclopedias.¹⁷ All the monographic and historiographic references provide valuable data on the shaping of the aspects that I have chosen from this four-decade history (1900-1940) of the Romanian rural world, but many of these data have been passed through the ideological filters of the period in which they were written. Critical approaches were necessary, but even more necessary were the selections of themes, which would

16 *L'Agriculture en Roum.. Atlas statistique, publié par le Ministers de l'Agriculture et des Domaines*, Bucuresti, 1938.

17 Anton Golopenția, „Gradul de modernizare al regiunilor rurale ale României”, în *Sociologie Românească: Revista Secției Sociologice a Institutului Social Român*, 04, nr. 04-06, aprilie-iunie, București, 1939, p. 209.

outline a coherent image for a cultural history of the peasantry, so that it could serve as a relevant reference for other researchers or for those interested in the study of peasant history.

The period between 1900 and 1940 represented a significant interval for rural agriculture in Romania, marked by economic, social and political changes that influenced the way in which peasants and rural communities carried out their agricultural activities. At the beginning of the 20th century, agriculture in Romania was carried out in a predominantly traditional framework. Most peasants relied on traditional agricultural techniques, using animal traction and manual methods for field work. The years that followed the First World War were an extremely difficult period for Romania, the immense material and human losses suffered in the two years of participation in the great world conflagration leaving a strong mark on all areas of the state's life and affecting most of the inhabitants. Among those who felt the consequences of the war most acutely were the inhabitants of the villages, who, despite the agrarian reform, from which they benefited, found themselves confronted with countless problems, some of which seemed unsolvable. The lack of agricultural machinery to work their land, the burdensome conditions in which they could borrow the money needed to buy it, the difficulties in capitalizing on agricultural products, the numerous taxes they had to pay, the precariousness of sanitary measures and the increase in the number of illiterates were just some of the elements that made the situation of the peasants extremely difficult. Since the state could not solve all these problems, some of them were taken over by civil society. The first step in this direction was taken by the Royal Cultural Foundation "Prince Carol", under whose auspices, in numerous localities, especially in rural areas, where almost 80% of the country's population lived, cultural centers were established, designed to raise the level of culture of the inhabitants. An important factor in this period was the agrarian reform of 1921, which aimed to divide the estates and large lands of the boyars to the peasants. This led to an increase in the number of landowners and the formation of smaller holdings. The reform contributed to some modernization of agriculture by increasing peasants' access to land and means of production, but traditional models continued to dominate in many areas. On the other hand, the interwar period brought a series of government initiatives aimed at modernizing agriculture, with measures specifically targeting larger landowners. New tools and technologies, such as tractors and agricultural machinery, were introduced, and agricultural schools began to train some peasants in more efficient methods of production. The beginning of the Second World War (1939–1940) disorganized the country's agricultural activity and affected the peasantry the most. In 1945, we find the same traditional household, which made its living from daily activities, such as caring for animals, producing food based more on plant products, making clothing, and additional income was obtained through other trades, such as carpentry, furriery, wheelwrighting, etc.¹⁸

In the 1941 census, the total area of land owned with land under 5 hectares had decreased to a quarter of the total arable area, compared to half represented in the 1930 census. The 1945 agrarian reform resulted in a total of 5.5 million owners, of whom 36.4% had between 0.5 and 1 hectare of land, 42% between 1 and 3 hectares, 19.3% between 3 and 10 hectares, 2% owned between 10 and 50 hectares of arable land, and 0.3% had areas larger than 50 hectares. Although,

18 Deaconu, *Țărănimea română în anii 1934-1944, o conștiință la hotarul dintre două lumi*, Craiova: Scrisul Românesc, 1984, p. 20; Gabriel Popescu, Nicolae Istudor, *Colecția Probleme de politică agrară 4, Gospodăria țărănească în economia rurală*, București : Editura ASE, 2017, p. 12

after the reform, the average per household was 2 hectares of arable land and the total population active in agriculture was 71%, the lack of agricultural technology and machinery did not exempt them from working hard to ensure the food needs of the population.

BIBLIOGRAFIE

I. DOCUMENTE DE ARHIVĂ

- 1 Arhivele Naționale ale României, București, fond Reforma agrară din 1921. Generale Basarabia, dosar 1/1921-1926.
- 2 Arhivele Naționale ale României, București, Fondul Ministerului Instrucțiunii, Inventar 910, anul 1936-1940.
- 3 Arhivele Statului București, fond Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Direcția proprietății („inventar 637 Generale”), dosar. 1/1902, f. 12 13.
- 4 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Atlas etnografic, 166/X/1940.
- 5 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Conferință inaugurală ținută la secția statistică a Institutului Social Român de dr. S. Manuilă, director al Institutului de Statistică, doc. 99/XII/8 februarie 1934.
- 6 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Despre populația Transilvaniei, doc. 84/XII/ ianuarie 1934.
- 7 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Înviorarea satului, doc. 119/XII/1935.
- 8 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Politica de populație a statului și problema minorităților etnice, 1933, doc. 192/X.
- 9 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Situația statisticii economice, doc. 168/XII/1939.
- 10 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Studiu demografic, 167/X/1940.
- 11 Arhivele Statului București, Fond Dr. S. Manuilă, Studiul dr. S. Manuilă în cadrul societății culturale „Astra” despre „Problemele de populație ale Transilvaniei”, doc. 101/XII/ februarie 1934.
- 12 Arhivele Statului București, fond Dr. Sabin Manuilă, Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930, doc.36/XII.
- 13 Arhivele Statului București, Fond Dr. Sabin Manuilă, Sănătatea satului, doc. 44/XII.
- 14 Arhivele Statului București, Fond Dr. Sabin Manuilă, Studiul Dr. S. Manuilă cu privire la metoda pentru determinarea structurii psihologice a populației, doc. 46/XII/anul 1930.
- 15 Arhivele Statului București, fond Uniunea Centrală a Sindicatelor Agricole, dosar 11/1932.

- 16 Arhivele Statului București, Partida Dr. S. Manuilă, Hărți demografice ale României și densitatea populației românești și alte naționalități din anul 1930, doc. X/76/1930.
- 17 Arhivele Statului Cluj, fond Inspectoratul agricol al Reformei agrare Cluj, dosar 10/1935.
- 18 Direcția Generală a Arhivelor Statului. Fond Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Reforma agrară din 1921, Inventar 1922-1945.
<https://arhivelenationale.ro/site/download/inventare/Ministerul-Agriculturii-si-Domeniilor.-Reforma-Agrara-din-1921.-Inv.-800.pdf>

II. PRESĂ. PERIODICE. DICȚIONARE. ENCICLOPEDII

Periodice, reviste, anuare, buletine, monitoare oficiale

- ¹ *Administrația Nouă*: Revistă de cercetări juridice, administrative și de tehnică profesională, anul 1, nr. 01, octombrie 1935.
- ² *Agrarul, Organ al Societății Agrare a Marilor Proprietari. Agricultură-Viticultură-Zootehnie-Alimentație-Industrie-Comerț*, București, 1901-1912.
- ³ *Albina, Revistă enciclopedică populară* București, 1888-1910.
- ⁴ *Amicul școlii: Revistă pedagogică-culturală-socială*, Anul IX, Cluj, 1933.
- ⁵ *Analele economice și statistice*, București, 1919-1930.
- ⁶ *Anuarul Cooperăției Române, 1928–1933, partea a III-a*, București, 1935.
- ⁷ *Anuarul Statistic al României*, București, 1915-1940.
- ⁸ *Arhiva pentru Știință și Reforma Socială*, Organ al Asociației pentru Studiul și Reforma Socială, București, 1910-1935.
- ⁹ *Bibliografie Economică Românească 1852-1917, Vol. 2, – 1852-1917*.
- ¹⁰ *Biserica și școala, Foaie bisericească-scolastică, literară și economică*, Arad, 1913.
- ¹¹ *Bunul Econom, revista pentru agricultura, industrie și comerț*, Orăștie: Tip. Minerva, 1900-1909.
- ¹² *Calendarul Plugarilor*, Publicat de „Societatea Agronomilor” din România, București: Editura Tip. Gutenberg S.A., 1921- 1925.
- ¹³ *Carpica, XXXIII*, Publicată de: Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” din Bacău, Iași, Editura Documentis, 2004
- ¹⁴ *Comoara satelor*, Foaie bisericească școlastică, literară și economică, Arad, 1877-1903.
- ¹⁵ *Comoara satelor*, Revistă lunară de folklor, Blaj, 1924.
- ¹⁶ *Curentul*, Cotidian de informație și analiză, București, 1938.

- ¹⁷ *Dicționar de sociologie rurală, coord. Ilie Bădescu, Ozana Cucu-Oancea, Buc., Editura Mica Valahie, 2011.*
- ¹⁸ *Dicționarul de localități cu populațiune română din Transilvania, Banat, Crișana și Maramurăș, coord. Silvestru Moldovan Togan Nicolae, Ediția a II, Sibiu: Editura „Asociațiunii”, 1919.*
- ¹⁹ *Didactica Pro*, Chișinău, 2008.
- ²⁰ *Enciclopedia României, București, Imprimeria Națională 1938.*
- ²¹ *Enciclopedia României, vol. I, Statul, București, 1938.*
- ²² G. Cipăianu, *Legislația agricolă, în Enciclopedia României, vol. III.*
- ²³ *Gând Românesc*, Cluj: Tipografia „Cartea Românească” 1934-1936.
- ²⁴ *Gazeta satelor*, Foaia partidului Național-Țărănesc, Roman, 1933.
- ²⁵ *Ilie Bădescu, Ozana Cucu-Oancea, Dicționar de sociologie rurală, București: Editura Mica Valahie, 2011.*
- ²⁶ *Învățătorul: Prganul Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene*, Cluj, 1919-1936.
- ²⁷ *Luceafărul*, Cultural –social, Revistă pentru propășire culturală, Nr. 1, Ianuarie, Anul IV, 1937.
- ²⁸ M.O. nr. 178, Duminică, 14 noemvrie 1920.
- ²⁹ M.O., nr. 50, 20 iunie 1919.
- ³⁰ M.O: nr. 225 din 31 decembrie 1918.
- ³¹ Monitorul Oficial al României, Anul CVI, nr. 272, Partea I-a, Marți 22 Noemvrie, București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Centrală, 1938.
- ³² *Monitorul Oficial al României*, București, 1900-1940.
- ³³ Monitorul. Jurnal Oficial al Principatelor-Unite-Române, nr. 181, 15/27 august București, 1864.
- ³⁴ Monitorul. Jurnal Oficial al Principatelor-Unite-Române, nr. 203, 11/23 septembrie 1864.
- ³⁵ *Revista Bistriței*, Anuarul publicat de Complexul Muzeal, Bistrița-Năsăud, 1993.
- ³⁶ *Revista Curierul Școalei pentru Popor, Organ Informativ Scolastic, Anul I, Nr. 1 și 2, Martie și Aprilie*, Slatina: Editura Librăria și Tipografia Gh Polihron, 1932.
- ³⁷ *Revista Educația*, Revistă pentru școală și familie, București: Editura: Tipografiile Române Unite, 1926.
- ³⁸ *Revista Educația*, Revistă pentru școală și familie, Nr. 7-8, Septembrie și Octombrie, Anul XI, București:Editura: Tipografiile Române Unite, 1926.
- ³⁹ *Revista Română de Sociologie*, serie nouă, București, 2000.
- ⁴⁰ *Societatea de Mâine*, Revistă săptămânală pentru probleme economice și sociale, Cluj: Tiparul Tipografiei „Viața”, 1924-1926.

- ⁴¹ *Sociologie Românească*, Revista Secției Sociologice a Institutului Social Român, București: Institutul Social Român, 1936-1940.
- ⁴² *Țara Noastră*, 1907.
- ⁴³ *Țărănimea*, 1926.
- ⁴⁴ *Țărănimea*, Oravița, 1925.
- ⁴⁵ *Tovărășia*, Orăștie, 1907.
- ⁴⁶ *Transilvania*, *Organul Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, Sibiu.
- ⁴⁷ *Viața agricolă*, București, XV, 1924.
- ⁴⁸ *Viitorul Social*, Revistă de sociologie și științe politice 2, anul VI, București: 1997.
- ⁴⁹ *Xenopoliana*, „Buletinul Fundației Academice „A.D. Xenopol”, VI, Iași, 1998.
- ⁵⁰ *Ziridava*, IX, Arad: Tipografia Arad, 1978.

III. LUCRĂRI SPECIALE

1. „Arendarea de moșii ale statului la săteni”, în *Agrarul*, An VI, nr. 30, ianuarie 15, 1907, p. 3.
2. „Asigurarea vitelor”, în *Tovărășia*: Foaie Economică, Povățuitoare la Formarea și Conducerea de Însoțiri Economice, având povește pentru agricultură, meserii, negoț și pentru valorizarea produselor economice, Orăștie, an II, 10 martie 1907, pp. 2-3.
3. „Autorii intelectuali ai răzvrătirilor țărănești”, în *Agrarul*, An VI, nr. 35, aprilie 1, 1907, p. 2.
4. Ion Agârbiceanu, „Cartea și biblioteca poporală”, în *Transilvania*, an 64, nr. 1-12, 1933, pp. 42-48.
5. I. Agârbiceanu, „Conferințele Astrei la sate și orașe”, în *Transilvania*, an 61, Nr. 1-6 (Ian-lunie 1930), pp. 221-223.
6. Agârbiceanu, „Școli țărănești”, în *Unirea Poporului*, anul XVI, nr. 39, Blaj: Tipografia Seminarului Teologic, 1934, p. 1.
7. Agrigoroaiei, „Modernizarea societății românești în perioada interbelică. Propuneri pentru o dezbatere”, în *Xenopoliana*, „Buletinul Fundației Academice „A.D. Xenopol”, VI. 1998. 1-2, Iași, pp. 36-39.
8. Alexandru Alimăneștianu, *Gospodăria săteanului*, București: T.R. Independența, 1942.
9. C. Alimăneștianu, *Proprietatea mare și chestia țărănească*, București: Minerva, 1906.
10. N.N. Andronescu, „Reformele în agricultură”, în *Agrarul*, An I, nr. 2, mai 15, 1901, pp. 15-16.
11. Gh. Andru, „Intelectuali și popor”, în *Biserica și Școala*, Foaie Bisericească-Școlastică, Literară și Economică, An XXXV, nr. 9, 27 februarie/12 martie, Arad: Tiparul și editura tipografiei diecezane, 1911, p. 2.

12. Constantin Anghelache, „Studiu privind apariția cooperăției agricole”, în *Revista Română de Statistică*, nr. 2 / 2019.
13. Ștefan Antim, *Problema rurală, Exproprierea – datoriile agricole*, București: Tipografia „Cartea de aur”, 1932.
14. Șt. Antim, *Chestia țărănească – studiu social* –, Craiova: Institutul de editură „Samitca”, Soc. Anonimă, 1919.
15. Lucia Apolzan, *Sate-crânguri din munții apuseni – observații asupra așezărilor lor sociale*, Craiova: Ramuri, 1944.
16. Alexandru P. Arbore, *Câteva păreri cu privire la „culturalizarea” satelor*, București: M.O. Imprimeria Națională, 1941.
17. V.C. Arbore, „Avantagii acordate sătenilor”, (Un exemplu e imitat), în *Agrarul*, An II, nr. 24, aprilie 15, 1902, pp. 322-323.
18. V.C. Arbore, „Sindicatele agricole”, (Conferințele noastre), în *Agrarul*, An I, nr. 13, noiembrie 1, 1901, pp. 152-153.
19. Constantin Argetoianu, *Marea noastră proprietate și exproprierea. Contribuție la studiul reformei agrare*, Craiova, 1913.
20. Ion Argetoianu, „Asociațiunile agricole”, în *Agrarul*, An I, nr. 7, august 1, 1901, pp. 78-81.
21. Virgil Arion, *Pagini din timpul răzcoalelor țărănești*, Vălenii-de-Munte: Tipografia Societății „Neamul Românesc”, 1912.
22. Asistent, „Explicațiile d-lui C. Stere asupra Poporanismului”, în *Aurora*, Anul V, Nr. 1012, luni 23 martie, București: Tiparul Românesc, 1925, p. 2.
23. Ildikó-Lucia Aszalos, „Cârciuma țărănească la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. XX”, în *CAI*, anul XIX, nr. 2 (37), Iulie–Decembrie 2020, pp. 86-97.
24. I.L. Aszalos, „Importanța culturalizării poporului român în perioada interbelică”, în *CAI*, anul XVIII, nr. 1 (34), Ianuarie–Iunie 2019, pp. 216–217.
25. I.L. Aszalos, „Școala Țărănească în perioada interbelică”, în *CAI*, anul XXII, nr. 2 (43), Iulie–Decembrie 2023, p. 87.
26. André Avenel, „Sindicatele pentru vânzarea produselor”, în *Agrarul*, An I, nr. 13, noiembrie, București, p. 154.
27. Ilie Bădescu, Ozana Cucu-Oancea, Gheorghe Șiseștean, *Tratat de sociologie rurală*, București: Editura Mica Valahie, 2011.
28. „Băncile populare de la sate, Cronica agricolă”, în *Agrarul*, An II, nr. 34, septembrie 15, 1902, p. 148.
29. „Băncile populare”, în *Agrarul*, An IV, nr. 67, februarie 1, 1904, p. 775.

30. A.F., „Bătălia grâului”, în *Țărănimea*, Ziar Pentru Interesele Banatului, Anul II, Nr.13, 18 Martie, 1926, Oravița, p. 2.
31. „Biblioteci de sat”, în *Țărănimea*, Ziar pentru Interesele Bantului, Anul I, Nr.8, 16 Aug., 1925, Oravița, p.3.
32. Victor Babeș, „Studiile făcute asupra pelagrei în Institutul de Bacteriologie și măsurile de luat pe baza acestor studii”, în *Agrarul*, An II, nr. 26, mai 15, 1902, p. 23.
33. Ilie Bădescu, dr., *Sfaturi de igienă și medicină populară pentru săteni*, Constanța: Tipografia „Aurora”, 1911.
34. I. Bădescu, *Satul contemporan și evoluția lui istorică*, București: Editura științifică și enciclopedică, 1981.
35. Iosif-Marin Balog, „Preliminarii pentru o analiză istorică a relației rural-urban în societatea transilvană în a doua jumătate a sec. al XIX-lea”, în *CAI*, anul VIII, nr. 1 (14), ianuarie – iunie, 2009, pp. 87-101, p. 97.
36. C. Băluț-Cruceru, *Proprietatea mijlocie în România*, București, 1915.
37. Dan Banciu, „Alexandru V. Gîdei și cercetarea monografică rurală”, în *Viitorul Social*, Revistă de Sociologie și Științe Politice 2, anul VI, aprilie-iunie, București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977, pp. 308-311.
38. Alexandru Bărbat, „Inventarul și bugetul real al unei gospodării țărănești din Țara Oltului”, în *Sociologie Românească*, București, p. 27.
39. Constantin Bărbulescu, Vlad Popovici, *Modernizarea lumii rurale din România în a doua jumătate a sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea. Contribuții*, Cluj Napoca :Accent, 2005.
40. Petru Bartoș, „Un sat expansiv, Caianul-Mic din Someș. Fața de azi și evoluția în ultimul secol”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 09-10, septembrie-octombrie, București, 1937, pp. 430-439.
41. Lucian Blaga, *Elogiu satului românesc, Discursul de recepție în Academia română, în Izvoade*, București: Editura Humanitas, 2011.
42. Alina-Ioana Bogătean, „Incursiuni alimentare reflectate în calendarele transilvane de la sfârșitul sec. al XIX-lea la începutul sec. al-XX-lea”, în *CAI*, anul XIX, nr. 2 (37), Iulie–Decembrie 2020, p. 63.
43. Cristian Bogatu, „Partidul Țărănesc din Basarabia și țărănismul basarabean”, în *CAI*, anul XXI, nr. 2 (41), Iulie–Decembrie 2022, pp. 135–149.
44. Lucian Boia, „Problema agrară în istoriografia românească la începutul sec. al XX-lea”, în *Revista de Istorie*, Tom 35, nr. 2, februarie, 1982, pp.257-272.
45. I. Bold, E. Buciuman, M. Drăghici, *Spațiul Rural, definire, organizare, dezvoltare*, Timișoara: Editura Mirtob, 2003.
46. Poenaru Bordea, „Discurs la întrunirea marilor proprietari” (Din lucrările Societății Agrare), în *Agrarul*, An VI, nr. 35, aprilie 1, 1907 p. 3.

47. V.G. Borgovanu, „Material Pentru Monografia Comunei Ilva-Mare”, în *Transilvania*, an 42, nr. 1, 1911, pp. 10-27.
48. Al. Borza, „Noutăți etnobotanice românești: o farmacie băbească”, în *Buletinul Grădinii Botanice și al Muzeului Botanic dela Universitatea din Cluj*, Vol.XVI, Nr. 1-4, Cluj: Tipografia Națională SA, 1936, pp. 17-27.
49. G. Botez, „Organizarea aplicării cunoștințelor agricole în școala primară rurală”, în *Pagini Agrare și Sociale*, revistă săptămânală, 1, 10, 1924, București: Tip. Bucovina, p. 200.
50. Liviu Botezan, „Problema agrară în dezbaterile parlamentare din România în anul 1862”, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*, Series IV, Fasciculus I, Historia, Cluj: 1961, nr. 1, p. 107.
51. M.M. J. Braesco Et G. Reano, „La réforme agraire en Roumanie”, en *Bulletin de la Société de Législation comparée Roumaine* : (Affiliée à la Société de Législation comparée de Paris), première année, 1925, Agen : Imprimerie Moderne (Association Coop. Ouvrière), 1925, p.60.
52. A. Brudariu, „Țăranul nostru”, în *Țărănimea*, ziar pentru interesele Banatului, Anul III, Nr.19, 8 Maiu, 1927, Oravița, p. 1.
53. Constantin Brudariu, *Ideologia țăranismului: programe, statute, planuri electorale*, Timișoara: Institut de Arte Grafice Atheneu, 1933.
54. C. Brudariu, „Absolventul școalei primare din sat”, în *Țărănimea*, ziar pentru interesele Banatului, Anul III, Nr. 20, 15 Maiu, 1927, Oravița: Josif Kaden, p.2.
55. Emanoil Bucuța, „Institutul Social Român”, în *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, anul XIV, Omagiu Profesorului D. Gusti, XXV de ani de învățământ universitar (1910–1935), vol. II, 1936, p. 577–594.
56. George Bujorean Dr., „Boli, leacuri și plante de leac cunoscute de Țărănimea Română”, în *Biblioteca Poporală a Asociațiunii „Astra”*, Anul al 28-lea, Nr. 229-233, Sibiu: „Astra”, 1936, pp. 6-7.
57. Valeriu Bulgaru, „Statisticianul și economistul Gheorghe D. Creangă (1874-1940) și concepțiile în favoarea reformei agrare din România”, în *Terra Nostra, III*, Culegere de materiale privind istoria agrară a României, București: Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor, 1973, p. 459-471.
58. Gheorghe Burlacu, Mihai Sorin Rădulescu, „Ioneștii de la Brad, studiu genealogic și istoric”, în *Carpica*, XXI, 1990, pp. 77-78.
59. Petrescu I. Burloiu, „Planuri speciale. a. Plan pentru cercetarea tipurilor de adăposturi”, în *Îndrumări pentru monografiile sociologice*, București, 1940, p. 45.
60. „Centrale pentru tovărășii”, în *Tovărășia*, Orăștie, an II, 28 februarie 1907, p. 1.
61. „Cifre”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I. 7 Octomvrie, Sibiu, 1907, Nr. 41, pp. 663-666.
62. „Cooperativele sătești”, în *Transilvania*, anul XLIII, nr. 3-4, 1912, pp. 237-266.

63. „Cooperativele sătești”, în *Transilvania*, anul XLIII, nr.1-2, 1912, pp. 133-147.
64. „Cronică”, în *Foaia Poporului*, Anul III, Nr.6, 5/17 Februarie 1895, Sibiiu, p.45.
65. „Cu prilejul Jubileului”, în *Agrarul*, An VI, nr. 14, mai 14, 1906, p. 1.
66. „Cum s’a apărat prețul grâului”, în *Gazeta satelor*, *Foaia partidului Național-Țărănesc*, Anul I, No.2, 12 Decembrie, 1933, Roman, p.2.
67. „Cuvântarea d-lui N. Iorga”, în *Țărănimea*, ziar pentru interesele Banatului, Anul III, Nr.4, 23 Ianuarie 1927, Oravița, p.3.
68. „Comuna „Viitorul”. XXII. Tovărășie pentru valorizarea produselor economice”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 41, 7 Octombrie, Sibiiu, 1907, pp. 666-667.
69. „Comuna «Viitorul». Societate de cumpătare (înfrânare)”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 40, 30 Septembrie 1907, Sibiiu, pp. 650-651.
70. „Comuna «Viitorul». V. Banca sătească”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, nr. 26, 24 iunie, Sibiiu, 1907, pp. 428-430.
71. „Comuna «Viitorul». XI. Comuna în ajutorul îmbunătățirii economiei vitelor”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 32, 5 August, Sibiiu, 1907, pp 521-525.
72. „Comuna «Viitorul». XIII: Școala de repetiție economică”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 34, 19 August, Sibiiu, 1907, pp. 552-556.
73. „Comuna «Viitorul». XV. Societate de cântări. Cor bisericesc. Serbări și petreceri”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 36, 2 Septembrie, Sibiiu, 1907, pp. 586-588.
74. „Comuna «Viitorul». XXV. După 25 de ani”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 43, 21 Octombrie, Sibiiu, 1907, 697-700.
75. „Comuna «Viitorul». XXV. După 40 de ani”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, nr. 41, 28 octombrie, Sibiiu, 1907, p. 714.
76. T. C., „Plugăria noastră și străinătatea”, în *Țărănimea*, Anul II, Nr. 52, 21 Noiembrie, 1926, Oravița, p. 1.
77. Nicolae Căliman, „Școala țărănească a Astrei. Câteva principii”, în *Transilvania*, an 73, nr. 10, octombrie 1942, pp. 757–764.
78. N. Căliman, „Școala țărănească pentru femei”, în *Transilvania*, anul 73, nr. 2–3, februarie-martie, 1942, pp. 224–225.
79. Sergiu Candiano, „Legea poliției rurale”, (dlui Sava Șomănescu), în *Agrarul*, An II, nr. 17, ianuarie 1, 1902, p. 200.
80. Grigore. Cantacuzino G., „Ameliorarea stării micii proprietăți, (Discuțiile Congresului Agricol)”, în *Agrarul*, An III, nr. 43, februarie 1, 1903, pp. 308-312.
81. George Capianu, *Înrăurirea reformei agrare asupra producției agricole în România Intregită*, București, 1921.

82. A.D. Carabella, „Cartea care ne trebuie: cartea de agricultură”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1933, București, 1933, p. 46.
83. Carbo, „Inițiativa în chestia țărănească”, în *Agrarul*, An VI, nr. 30, ianuarie 15, 1907, p. 2.
84. D. Cărunțu, „Rolul fermelor și pepinierelor Statului pentru dezvoltarea și propășirea plugăriei noastre”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1925, București, 1925, p. 85.
85. Sevastian Cercel, „Unificarea legislativă a Principatelor Române și consolidarea dreptului în primele decenii ale Regatului României”, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, (SUBB) Iurisprudentia, nr. 4, 2020, pp. 141.
86. Michael M. Cernea, „Le village roumain, Sociologie de Recherched sur les Communautés Rurales”, în *Archives Internationales de Sociologie de la Coopération et du Développement*, Supplément à Communauté – Janvier-Juin, Paris: Bureau D'etudes Cooperatives Et Communautaires, 1975 pp. 184.
87. N. St. Cesianu, „Contenciosul Societății Agrare”, în *Agrarul*, An II, nr. 18, ianuarie 15, 1901, pp. 214-214.
88. N. St. Cesianu, „Un sfat proprietarilor rurali”, în *Agrarul*, An I, nr. 4, iunie 15 1901, p. 37.
89. Roger Chartier, „Histoire culturelle et histoire des mentalités. Trajectoires et questions”, *Revue de synthèse*, no. 111-112, 1983, pp. 277-307.
90. Ion Chelcea, *Literatura monografică a satelor noastre și problemele în legătură cu studiul satului românesc. Momente principale*, Cluj: Institutul de Arte grafice «Ardealul», 1933.
91. Constantin Brăileanu, *Chestia agrară*, București: Editura Minerva, 1919.
92. A. Chețianu, „Lupta împotriva beuturilor”, în *Țara Noastră*, Anul I. Nr. 32 5 August 1907, Sibiu, pp. 519-521.
93. M. Chirițescu-Arva, *Organizarea producției agricole în statul țărănesc*, București: Cartea Românească, 1935.
94. Mihai-Anatolie Ciobanu, „Constantin Brudariu-o viață în versuri”, în *Anuarul Muzeului Național al Literaturii Române*, anul IX, Iași: Editura Muzeelor Literare, 2016, p 106.
95. Gheorghe Cipăianu, „Reforma agrară în România întregită”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1924, București, 1924, pp. 70-71.
96. Constantin I. Ciulei, „Comasarea Proprietatilor Agricole”, în *Sociologie Românească*, an II, nr. 2-3, februarie-martie 1937, pp.102-105.
97. C. I. Ciulei, „Comasarea Proprietatilor Agricole”, *Sociologie Românească*: Revista Secției Sociologice a Institutului Social Român, 02, nr. 02-03, februarie-martie 1937, pp. 102-105.
98. Ion Clopoșel, *Satele răzlețe ale României. Habitatul răsfrat din munții transilvani și băcățeni. Studii de sociologie rurală*, Alba Iulia: Editura „Alba”, 1939.
99. I. Clopoșel, „Cum trăiesc țărani noștri (Căzănești, Ciungani, Prăvăleni, Vața de jos)”, în *Societatea de Măine*, Cluj, 1926, pp. 532-533.

100. Clopoșel, „O putere socială ascendentă: Presa”, în *Societatea de Mâine*, anul II, nr.19, Cluj, 1925, p. 329.
101. Colin, „Politica agrară”, în *Agrarul*, An II, nr. 17, ianuarie 1 1901, pp. 199-200.
102. Ion Conea, „Geografia satului românesc, Așezare, Formă, Structură,” în *Sociologie Românească*, Anul II, nr. 2-3, Februarie –Martie, 1937, București, 1937, pp. 60-67.
103. *Congresul și expozițiunea din București. Anul 1903. Darea de seamă, discursurile și comunicările ce s'au făcut*, București: Imprimeria Statului, 1903.
104. *Consiliul Superior al Agriculturii, Dare de seamă asupra aplicării legii pentru învoieli agricole în anul 1911*, București: Inst. De arte grafice „Carol Göbl”, 1912.
105. Mitică Constantinescu, *L'évolution de la propriété rurale et la réforme agraire en Roumanie*, Bucarest: Cvltvra Națională, 1925.
106. Nicolae Cornățeanu, „Problema Lotului Țărănesc, Indivizibil”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 02-03, februarie-martie, 1937, pp. 100-102.
107. N. Cornățeanu, „Țăranul român și țăranul din străinătate”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1939*, București, 1939, pp. 25-29.
108. T. Corneșanu, „Profesorul Dimitrie Gusti, întemeietorul sociologiei sportive românești”, în *Educație Fizică și Sport*, an XXIII, nr. 1, ianuarie 1970, p. 54.
109. N. Cosăceanu, *Date și observații asupra chestii rurale*, București 1907.
110. Aurel Cosciuc, „Raportul conferențiatului agronomic”, în *Transilvania*, Revista Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, An, 4, jubilar, iulie-august, Sibiiu, 1911, p. 456.
111. Gheorghe D. Creangă, *Proprietatea rurală și chestiunea țărănească*, Bucuresti, 1905.
112. G.D. Creangă, „Îmbucătățirea proprietății țărănești”, în *Agrarul*, An I, nr. 5, iulie 1, 1901, pp. 52-54.
113. Roman Cresin, „Care este structura proprietății agrare din România?”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 02-03, februarie-martie, București, 1937, pp. 90-95.
114. Gheorghe Cristea, „Idei asociaționiste în România. Forme de asociere ale țăranimii. Obștea sătească de arendare a pământului(1864-1907)”, în *Revista de Istorie*, Tom 35, nr 2, februarie, București, 1982, pp. 252-253.
115. Ștefania Cristescu, „Frecvența formulei magice în satul Cornova”, în *Sociologie Românească*, 01, nr. 04, aprilie, 1936, pp. 10-18.
116. Cronica, „Congresul agricol din 11 și 12 Maiu”, în *Albina* Revistă Enciclopedică Populară, Anul XVII, No.35, 25 maiu, Bucuresci, 1914, p. 1390.
117. Cronicar, „Cercuri culturale-Serbări școlare”, în *Amicul școalei: Revistă pedagogică-culturală-socială*, Anul IX, Nr.6, 1 aprilie, Cluj, 1933, p.81.

118. Adrian Crupa, *Identitatea satului tradițional în contextul politicilor sociale ale statului român din perioada interbelică*, Iași: Editura Alfa, 2006.
119. *Cuvântare de răspuns la Adresa Senatului*, în *Cuvântări de Ferdinand I Regele României 1889-1922*, București: din publicațiile „Fundației Culturale – Principele Carol”, 1922.
120. „Dare de seamă asupra serbării școalei în județul nostru”, în *Amicul Școalei*, Revistă pedagogică culturală-socială, Anul VII, No.10, 15 sept., Organ al Revizoratului și Comitetului școlar din Cluj, Cluj: 1931, p.8.
121. „Dare de seamă despre mersul Societății Agrare. De la înființare și până în prezent, 1900-1901”, în *Agrarul*, An II, nr. 19, februarie 1,1902, pp. 230- 233.
122. „Datinele noastre de Crăciun”, în *Comoara satelor*: Revistă lunară de folklor, Nr. 2, 01 ianuarie, Blaj: Tipografia Seminarului, 1924.
123. „De la cămine”, în *Căminul Cultural*, 15 Martie 1927, București: Fundația Culturală „Principele Carol”, p.3.
124. „Declinăm răspunderea”, în *Agrarul*, An VI, nr. 36, aprilie 15, 1907, p. 1.
125. Constantin C. Damian, *Reforma agrară din 1918-1921: studiu social economic*, București: S.N., 1928.
126. N. Dăscălescu, „Gospodăria lui Ion Mijea, țăran fruntaș din satul Ileana, Comuna Ileana, județul Ilfov”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1923, București, 1923, p. 83-88.
127. Ion Dascălul, „Iarăși camerele agricole”, în *Țărănimea*, Ziar pentru Interesele Banatului, Anul II, Nr.3, 17 ian, Oravița: Josif Kaden, 1926, p. 1.
128. Luchian Deaconu, *Țărănimea română în anii 1934-1944 o conștiință la hotarul dintre două lumi*, Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1984.
129. Ovid Densusianu, *Vieața păstorească în poezia noastră populară*, București: Ed. Casei Școalelor, 2 vol. , 1922-1923;
130. Alexandru Dima, „Școalele noastre țărănești”, în *Transilvania*, an 65, nr. 2, 1934, pp. 107-114.
131. Al. Dima, „Școala țărănească din Brașov: profesori și elevi”, în *Transilvania*, an 65, nr. 2, Sibiu, 1934, p. 109.
132. Octavia-Lorena Dina, „Istoria unei instituții mai puțin cunoscute: Camera de Agricultură”, în *Oltenia*. Studii. Documente. Cercetări, Craiova: Editura Sistech, 2014, p. 55.
133. Vasile Dobrescu, „Preocupări ale „Astreii” pentru înființarea cooperativelor la începutul sec. XX”, în *Terra Nostra*, vol. III, 1973, p. 403-407.
134. Constantin Dobrogeanu-Gherea, *Neiobăgia, Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare*, București: Editura Librăriei SOCEC&Comp., Societate Anonimă, 1910.
135. Dumitru Dogaru, „Spiru Haret și satele românești”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 02-03, februarie-martie 1937, pp. 120-12.

136. C. Dragu, *Reforma agrară*, discurs pronunțat în ședința Camerei Deputaților dela 20 martie 1914, București: Imprimeria Statului.
137. C. Dron Pr., „De ziua cooperăției”, în *Analele Economice și Statistice*, revistă lunară, anul XX, No. 6-9, iunie –septembrie 1937, București, p.1.
138. Zeno Dumitreanu Dr., „Tragedia satelor”, în *Societatea de Măine*, Anul VI, N-rii 12-13, 1 și 15 iulie 1929, Cluj, pp. 204-205.
139. Ernest Ene, *Spre statul țărănesc: precizări, directive*, București: Editura Eminescu, 1932.
140. „Familia și copilul într'un sat din Neamț (Holda)”, în *Sociologie Românească*, 04, Nr. 04-06, Aprilie-Iunie, București, 1939, pp. 219-242.
141. I. Felix, „Depărtarea necurătenilor din orașe”, în *Analele Academiei Române*, Seria II-Tomulu IX, 1886-1887, Memoriile secțiunii științifice, București, 1890, p.103.
142. Fințescu, „Legislația cooperativă”, în *Enciclopedia României*, vol. IV, București: Economia Națională, 1943, pp. 623–624.
143. Florea Florescu, „Ceremonia agrară a cununii în munții Apuseni”, în *Sociologie Românească*, 04, nr. 04-06, aprilie-iunie, 1939, pp. 283-286.
144. F. Florescu, „Târgul de pe muntele Găina”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 09-10, septembrie-octombrie 1937, pp. 418-430.
145. Gh. Focșa, „Aspectele spiritualității satești”, în *Sociologie Românească*, Anul II, Nr. 5-6, Mai-Iunie, București, 1937, p.197.
146. Iosif I. Gabrea, „Viața și opera pedagogică”, în *Didactica Pro*, Revistă de teorie și practică educațională, Nr.6(52) Decembrie, Chișinău: Combinatul Poligrafic, 2008, p. 37-38.
147. A.G. Galan dr., „Cooperația de azi și cooperația de ieri în România”, în *Analele Economice și Statistice*, revistă lunară, anul XX, No. 6-9, iunie –Septembrie 1937, București, pp.9-10, 19.
148. Constantin Garofild, *Agricultura veche*, București: „Cartea Românească”, 1943.
149. C. Garoflid, *Problema agrară și deslegarea ei*, Iasi: Tipografia Dacia, 1917.
150. C. Garoflid, *Chestia agrară*, București: Inst. De arte grafice Carol Göbl, 1920.
151. C. Garoflid, „Rolul social al proprietății mijlocii”, în *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, Anul VI, numărul 1-2, București, 1926, pp. 51.
152. D.M. Gemescu, „Situația școalelor primare dela sate”, în *Țărănimea*, Anul I, Nr. 27, 27 Dec., 1925, Oravița, p. 1.
153. Dan-Corneliu Georgescu, *60 de sate românești cercetate de echipele studențești în vara 1938*, București: Institutul de Științe Sociale al României, 1941.
154. D.C. Georgescu, „Populația satelor românești”, în *Sociologie Românească*, an II, nr. 2-3, februarie-martie, 1937, p. 68.

155. D.C. Georgescu, „Populația satelor românești”, în *Sociologie Românească*, Revista Secției Sociologice a Institutului Social Român, 02, nr. 02-03, februarie-martie, București: Institutul Social Român (Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală), 1937, pp. 70-72.
156. D.C. Georgescu, „Problema alimentației țărănești”, în *Sociologie Românească*, an I, nr. 2, februarie, București, 1936, p. 8.
157. Mircea Georgescu, *Principii și metode în legiuirile române pentru reforma agrară*, București: „Bucovina”, 1943.
158. M. Georgescu, *Politica noastră agrară și legile de ocrotire socială, cu referire la teoria riscului în dreptul agrar și cu privire asupra asigurărilor sociale pentru gricultură în dreptul comparat*, Cluj: Imprimeria Fondul Cărților Funduare, 1937.
159. Constantin C. Gheorghiu, „Asistența medicală rurală în România”, în *Sociologie Românească*, an II, nr. 2-3, februarie-martie 1937, pp. 81-85.
160. Georgeta Ghionea, „Instituții cooperatiste în județul Dolj, în intervalul 1918–1948”, în *Arhivele Olteniei*, Serie Nouă, Nr. 27, București, Editura Academiei Române, 2013, p. 119–132.
161. G. Ghionea, „Mișcarea Cooperatistă Interbelică. Studiu de caz: Oltenia”, în *Arhivele Olteniei*, serie nouă, nr. 37, 2023, p.131.
162. G. Ghionea, „Mișcarea Cooperatistă Interbelică. Studiu de caz: Oltenia”, în *Arhivele Olteniei*, serie nouă, nr. 37, București, 2023, p.131.
163. Nicolae Ghiulea, „Caracterul politicii sociale pentru țărănime”, în *Societatea de Mâine*, nr. 7-10, 1934, pp. 134-135.
164. N. Ghiulea, „Principiul cooperatist”, în *Societatea de Mâine*, Anul IV, Nr. 39-40, Octombrie, 1927, pp. 460-461.
165. N. Ghiulea, *Asociațiile țărănești, formele istoric și rezultatele asociației țărănești. Asociația țărănească în România*, București: „Cartea Românească”, 1926.
166. N. Ghiulea, „Buletinul „Astrei”: Organizarea țărănimii”, în *Societatea de Mâine*, Anul II, N-rul 45, Noiembrie 1925, Cluj, pp. 797, 866-867.
167. N. Ghiulea, „Prefacerea socială prin cooperatie. Producția în regimul cooperatist”, în *Societatea de Mâine*, Anul III, N-rele 35-36, August-Septembrie 1926, Cluj, 1926, p. 578.
168. I. Glăvan Dr., *Considerațiuni asupra stării sanitare a țăranului*, Bucuresti: Ed. Cultura, 1920.
169. Anton Golopenția, „Gradul de modernizare al regiunilor rurale ale României”, în *Sociologie Românească*, București: Institutul Social Român, 1939, pp. 209-213.
170. A. Golopenția, P. Onică, *Recensământul agricol din Republica Populară Română, 25 Ianuarie 1948, extras din „Probleme Economice”, Nr.3, Martie*, București: Institutul Central de Statistică, 1948.
171. Eftimie Grama, *Chestiunea agrară și chestiunea țărănească din Muntenia și Moldova: cauzele lor și reformele necesare pentru rezolvarea lor*, București: Lupta - Nicolae Stroilă , 1921.

172. Ilie Grămadă, „Învoielile agricole-una din cauzele fundamentale ale răscoalei din 1907 din Moldova”, în *Acta-Moldaviae-Meridionalis*, Anuarul Muzeului Județean „Ștefan cel Mare”, XII-XIV, , Vaslui: „Ștefan cel Mare”, 1990-1992, pp. 185-192.
173. Mărcuș C. Grațian, „Astra” și „Cooperația”, în , *Societatea de Măine*, Anul V, N-rul 3, Februarie 1928, Cluj, 1928, pp. 58-59.
174. Ștefan Grecianu, „Discurs de deschidere al primului Congres Agricol în România”, în *Agrarul*, An III, nr. 40, 41, și 42, dec. 15-ian.1 și ian. 15,1903, p. 239.
175. Ernest Grințescu, „Ultimele legiuri agricole”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1932, București, 1932, pp. 80-81.
176. Dimitrie Gusti, „Cunoaștere sociologică și acțiune culturală”, în *Sociologie Românească*, anul I, nr.4, Aprilie, București, 1936, p.4.
177. D. Gusti, „Semnificația Serviciului Social Obligatoriu”, în *Curentul*, Anul XI, No. 3859, sâmbătă 29 octombrie, 1938, pp. 2-3.
178. D. Gusti, „Starea de azi a satului românesc”, în *Sociologie Românească*, 03, nr. 10-12, octombrie-decembrie 1938, p. 432-436.
179. D. Gusti, „Știința Națiunii”, în *Sociologie Românească*, anul II, No.2-3, Februarie-martie, București, 1937, pp. 52-53.
180. D. Gusti, „Știința și pedagogia națiunii”, în *Sociologie Românească*, anul IV, nr. 07-12, iulie-decembrie 1942, București, pp. 359-374.
181. D. Gusti, „Un sistem de cercetări sociologice la teren”, în *Sociologie Românească*, An IV, nr. 04-06, aprilie-iunie, București, 1939, p. 153.
182. D. Gusti, „Anchetele monografice asupra economiei familiare (țăărănești ale seminarului de economie politică a Universității Iași)”, în *Sociologie Românească*, anul III, 1938, nr. I 0-12, p. 551-553.
183. D. Gusti, *Starea de azi a satului românesc, 60 de sate românești I Populația*, București: Institutul de științe Sociale ale României, 1941.
184. Manuel Guțan: „Proclamația de la Islaz și nașterea constituționalismului liberal românesc”, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai* (SUBB) Iurisprudentia nr. 4, 2020, pp. 369-370.
185. Spiru C. Haret, *Chestia țărănească*, București: Inst. De arte grafice „Carol Gőbl”, 1905.
186. S.C. Haret, „Tovărășiile țărănești”, în *Albina*, Revistă Enciclopedică Populară, no. 11, anul VIII, 12 decemvrie, 1904, București, p.286.
187. S.C. Haret, „Apel către proprietarii rurali”, în *Agrarul*, An II, nr. 21, martie 1, 1902, p. 279.
188. S.C. Haret, „Circulară privind tovrășiile țărănești”, în *Agrarul*, An IV, nr. 106, decembrie 19, 1904, p. 1168.

189. Ana-Ecaterina Hașegan, „Regulamentele lui Ion Codru-Drăgușanu pentru disciplinarea socială în comunitățile făgărășene la mijlocul veacului al XIX-lea”, în *CAI*, anul XXI, nr. 2 (41), Iulie–Decembrie 2022, pp. 60-61.
190. Traian Herseni, „Rostul Monografiilor sociologice”, în *Sociologie Românească*, anul I, nr. 1, București, 1936, p. 16.
191. T. Herseni, „Plan de studiu pentru cecetarea moralității satelor”, în *Sociologie Românească*, 01, nr. 10, octombrie, 1936, pp. 42-43.
192. T. Herseni, *Sociologia rurală*, București: Institutul de științe sociale a României, 1941.
193. Alexandru Hodoș, „În apărarea micii proprietăți”, în *Țara Noastră*, Cluj, anul IV, nr. 20, 20 mai 1923 pp. 632-634.
194. Damian Hurezeanu, „Situția social-economică a țăranimii înainte de 1907”, în *Studii Revistă de Istorie*, an. VIII, Nr.4, iulie-august, București: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1955, pp. 50- 51.
195. D. Hurezeanu, „Civilizația modernă și spiritul critic în cultura română”, în *Xenopoliana*. Nr.VI. nr. 1-2, 1998, pp. 5-6.
196. D. Hurezeanu: „Privire critică asupra studierii problemei agrare în România la începutul sec. al XX-lea”, în *Studii privind Istoria Economică a României*, vol. I, București: Ed. Acad. R.P.R., 1961, pp. 47-137.
197. „Invenții românești brevete în străinătate (Cronica agricolă)”, în *Agrarul, Organ al Societății Agrare a Marilor Proprietari. Agricultură-Viticultură-Zootehnie-Alimentație-Industrie-Comerț*, An II, nr. 32, august 15, București, 1902, p. 119.
198. „Îmbunătățirea sortii țăranului în România”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a „Asociațiunii”, Anul I, nr 45, 4 noembrie Sibiu, 1907, pp. 727-729.
199. C.I.Ș., „Împroprietărirea”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1929*, București, 1929, p. 231.
200. I., „Tovarășii, bănci, meșteșuguri, industrie casnică, port național”, în *Albina*, Anul XV, no.20, 12 februarie 1912, București, pp. 817-818.
201. Vasile Ilea Dr., „Prima școală țărănească din România Mare”, în *Transilvania*, Organ al Astei, anul 73, nr.11, Sibiu, 1942, p. 856.
202. G. Ionescu-Șișești, „Măsuri legale luate de diferite țări după războiu pentru dezvoltarea agriculturii în comparație cu situația din România”, în *Arhiva Pentru*
203. D.G. Ionescu-Șișești, D.D. Ghițoiu și V. Georgescu, Îngrijitori de ediție, „Ce face plugarul harnic în fiecare lună”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1921*, București, 1921, pp. 46-47.
204. M. Iosa, „Relațiile agrare din România în deceniul premergător Primului Razboi Mondial”, în *Revista de Istorie*, tom 35, nr 2, februarie, București: Editura Academiei, 1982.
205. Mircea Iosa, „Opinii asupra istoriografiei problemei agrare din România (1913 1921)”, în *Revista de Istorie*, Tom, 36, nr. 6, București, 1983.

206. C.I. Istrati, „Cum trebuie să înțelegem învățământul agricol”, în *Agrarul*, An II, nr. 31, august 1, 1902, pp. 97-98.
207. C. Jornescu, „Alimentația poporului român și producția agricolă a țării”, în *Analele Economice și Statistice*, București, an XXII (1939), nr. 7-12, iulie-decembrie.
208. Alina Juravle, Henri H. Stahl, „Un sociolog social-democrat”, în *Sfera Politicii*, nr. 175.
209. Ion Kalinderu, „Circulară privind alimentarea țăranului”, în *Agrarul*, An III, nr. 61, noiembrie 1, 1903, pp. 664- 666.
210. I. Kalinderu, „Cuvântarea d-lui I. Kalinderu la congresul științelor sociale rostită în ziua de 25 septembrie 1906”, în *Albina*, Anul X, No. 1, 1 Octombrie, București, 1906, pp. 1329-1331.
211. Kalinderu, „Productele agricole ale țăranilor”, în *Agrarul*, An II, nr. 33, septembrie 1, București, 1902, p. 126.
212. Vasile M. Kogălniceanu, *Chestiunea țărănească*, București: Tipografia „Gutenberg”, 1906.
213. V.M. Kogălniceanu, „Alimentarea țăranului, (O circulară a domeniului Kalinderu)”, în *Agrarul*, An III, nr. 61, noiembrie 1, 1903, p. 663.
214. V.M. Kogălniceanu, „Amânarea recensământului”, în *Agrarul*, An II, nr. 19, februarie 1, 1902, pp. 229-230.
215. V.M. Kogălniceanu, „Băncile Populare”, în *Agrarul*, An III, nr. 51, iunie 1, 1903, pp. 509-510.
216. V.M. Kogălniceanu, „Învoielile agricole”, în *Agrarul*, An I, nr. 14, noiembrie 15, 1901, p. 162.
217. V.M. Kogălniceanu, „Ministerul Agriculturii și Ministerul Instrucțiunii”, în *Agrarul*, An II, nr. 32, august 15, 1902, p. 109.
218. V.M. Kogălniceanu, „Ministerul Agriculturii”, *Agrarul*, An III, nr. 44, februarie 15, 1903, p. 346-348.
219. V.M. Kogălniceanu, „Moșiile statului”, în *Agrarul*, An I, nr. 15, decembrie 1, 1901, pp. 178-189.
220. V.M. Kogălniceanu, „Muncitorii străini”, în *Agrarul*, An III, nr. 56, august 15, 1903, p. 595.
221. V.M. Kogălniceanu, „Nevoia unui congres agrar”, în *Agrarul*, An III, nr. 58, septembrie 15, 1903, pp. 621-622.
222. V.M. Kogălniceanu, „Școlile de adulți (Proiecte și idei economice)”, în *Agrarul*, An V, nr. 108, ianuarie 2, 1905, p. 1185.
223. V.M. Kogălniceanu, „Sindicatele agricole. Băncile populare și operațiunile lor sindicale”, în *Agrarul*, An III, nr. 59, octombrie 1, 1903, pp. 635-638.
224. V.M. Kogălnicenu, *Un cuvânt asupra învoielilor agricole, Conferința ținută la Ateneul din București în seara de 2 februarie 1907, la serbarea Cercului „Șezătoarea Săteanului”*, București: Noua Tip. Profesională, Dimitrie C. Ionescu, 1907.

225. Lăcusteanu, „Importanța pieței austrice pentru agricultura României, (Discuțiile Congresului Agricol)”, în *Agrarul*, An III, nr. 59, octombrie 1, p. 640.
226. Victor Lazăr, „Ardealul și Ardelenii II”, *Biblioteca Poporală a Asociațiunii*, anul XI, nr. 97, Sibiu: Editura Asociațiunii, 1921, p. 66.
227. F.A., *Legea Coperăției din 1929*, București: Ed. Inst. De Arte Grafice „Curierul Judiciar”, 1929.
228. Petre Lenghel-Izanu, „Alimentatia și îmbrăcămintea în Bârsana, Maramureș”, în *Sociologie Românească*, 04, nr. 04-06, aprilie-iunie 1939, pp. 271-275.
229. Cristian Lupu, „Lupta învățătorului cu absenteismul în școala românească din Transilvania (1868-1918)”, *CAI*, anul XV, nr. 1-2 (28-29), Ianuarie–Decembrie 2016, pp. 195-203.
230. Ioan Lupulescu, „Introducerea de mașini agricole și industriale în România”, în *Agrarul*, An I, nr. 11, octombrie 1, 1901, pp. 128-131.
231. Dr. Lux, „Ne dă pământul cât poate?”, în *Albina*, Revistă Enciclopedică Populară, Anul XVII, No.35, 25 maiu 1914, București, pp.1369-1371.
232. „Memoriul asupra rezoluțiilor luate de primul Congres agricol în România ținut în capitală, în zilele de 14, 15, și 16 decembrie 1902”, în *Agrarul*, An III, nr. 40, 41, și 42, dec.15-ian.1 și ian.15, 1903, pp. 270-275.
233. „Micile gospodării naționale”, în *Țărăimea*, Anul I, No.2, 5 Iulie, Oravița, 1925, p.2.
234. „Modernizarea satelor”, în *Țărăimea*, ziar pentru interesele Banatului, Anul II, Nr. 9, 28 febr, Oravița, 1926, p. 2.
235. „Monografia comunei Șeghiște”, în *Transilvania*, an 42, nr. 3, 1911, pp. 205- 230.
236. „Moșierii expropriați din Banat cer revizuirea reformei agrare”, în *Țărăimea*, ziar pentru interesele Banatului, Anul III, Nr.18, 1 Maiu, Oravița,1927, p.2.
237. T. Mândru, „Cum stăm cu plugaria” în *Calendarul Plugarilor pe anul 1935*, București, 1935, p 81.
238. Ion Manolescu, „Educația fizică și pre-regimentară a satului”, în *Școala și Viața*, Revista Asociației Generale a Învățătorilor din România, an I, nr. 7, septembrie, București, 1930, p. 423-424.
239. Alexandre Manuila, *Le problème agraire en Roumanie, Tirage a part de la <<Revue Économique et sociale>>*, Lausanne, 1945.
240. Sabin Manuilă, „Organizarea sanitară a satului”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 02-03, februarie-martie 1937, pp. 87-90.
241. George Em. Marica, „Încercare de definiție a satului”, în *Revista de Psihologie*, Vol. V, nr. 1, Ianuarie-Martie, Sibiu: Editura Institutului de Psihologie al Universității, 1942, p. 15.
242. G. Em. Marica, „Fenomenul tradiției”, în *Revista de Psihologie Teoretică și Aplicată*, vol. VIII, nr. 4, octombrie-decembrie, Cluj: Tip. „Cartea Românească”, 1945, pp. 301–219.
243. G. Em. Marica, *Migrația populației din mediul rural. Istoricul problemei la noi și premisele sale*, Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, Series Sociologia, XVI, 1971.

244. I. Measnicov, „Mortalitatea populației rurale românești”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 04, aprilie, București, 1937, pp. 158-167.
245. V. Mihailescu, „O hartă a principalelor tipuri de așezări rurale din România”, în *Buletinul Societății Regale Române de Geografie*, Tom XLVI, București, 1927, p. 63.
246. Ion Mihalache, „Cuvintele d-lui Ion Mihalache către săteni”, în *Gazeta Satelor*, Foaia partidului Național-Țărănesc, Anul I, No.2, 12 Decembrie, 1933, Roman: Tipografia „Rapid”, p.3.
247. I. Mihalache, *Doctrina țărănească*, București, 1923.
248. Ministerul de Interne, *Numărul țăranilor cari și-au arendat pământul de bunăvoie și cauzele acestor arendări*, București: Imprimeria Statului, 1907.
249. I. Mircescu, *Obștile sătești pentru arendări de moșii*, Ploiești, 1909.
250. Alexandru Mitru, „Școala românească de după război: 1918-1920”, în *Tyragetia* 225, s.n., vol. XV [XXX], nr. 2, 2021, pp. 225-235.
251. Gromoslav Mladenatz, „Politica cooperativă”, în *Enciclopedia României*, vol. IV, București: Economia Națională, 1943, p. 628.
252. R.S. Molin, „Viitorul cooperativelor”, în *Țărănimea*, Ziar pentru Interesele Banatului, Anul I, Nr. 21, 15 Noembr, Oravița, 1925, p. 3.
253. A.V. Moraru, „Profetul reacționar (N. Iorga) și «Sămănătorul» sau ruralizarea conservatorismului românesc”, în *CAI*, anul XX, nr. 2 (39), Iulie–Decembrie 2021, pp. 155–158, 163.
254. Adrian Moraru, „Poporanismul: de la un precursor improbabil (Al. Odobescu) la imposibila sinteză (G. Ibrăileanu, C. Stere)”, *CAI*, anul XV, nr. 2(31), Iulie–Decembrie 2017, pp. 117-136.
255. Adrian.Valentin Moraru, „Bonjuriștii” și „duelgii”, în *CAI*, anul XVIII, nr. 2 (35), Iulie–Decembrie 2019, pp. 72-88.
256. A.V. Moraru, „Mircea Vulcănescu” și „Dimensiunea românească a existenței”, în *CAI*, anul XIX, nr. 1 (36), Ianuarie–Iunie 2020, pp. 15-16.
257. R.S. Motin, „Camerile Agricole”, în *Țărănimea*, Ziar pentru Interesele Banatului, Anul I, Nr.8, 16 Aug., Oravița, 1925, p.2.
258. Dr. Mureșan, „Mociu”, în *Transilvania*, An XLV, Nr. 7-9, Decemvrie, 1914, p. 275.
259. Dr. Mureșan, „Mociu”, în *Transilvania, Organul societății culturale „Astra”*, Anul 59, Nr. 12, Decemvrie, 1928, p.1047.
260. Emil Mureșan, „Mociu”, în *Transilvania, Organul societății culturale „Astra”*, Anul 61, Nr. 7-10, Iulie-Octomvrie, 1930, p.69.
261. Emil Mureșianu, „Mociu”, în *Transilvania, Organul societății culturale „Astra”*, Anul 60, Nr. 10-11, Octomvrie-Noemvrie, 1929, p.839.
262. „Neliniștea la sate”, în *Agrarul*, An VI, nr. 42, iulie 25, 1907, p. 1.

263. Florin Nacu, De la „clăcășie” la „neoiobăgie” – repere istoriografice privind evoluția „chestiunii țărănești”, în *Arhivele Olteniei*, Institutul De Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor” 50 de ani de activitate, Nr. 29, Serie Nouă, Craiova: Editura Academiei Române 2015, p. 135.
264. A. Nasta, „Colonizarea”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1925, București, 1925, p. 138.
265. A. Nasta, „Creditul pentru plugari”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1935*, București, 1935, pp. 71-72.
266. A. Nasta, „Măsurarea pământului expropriat”, în *Calendarul Plugarilor* pe anul 1924, București, 1924, pp. 118-120.
267. Al. Nasta, „Satul model”, în *Arhiva pentru Știință și Reformă Socială*, Organ al Institutului Social Român, Anul VII, numărul 1-2, București: Editura Institutul Social Român, 1927, pp.64-66; 71; 80-82.
268. I. Neagoe, „Legătura dintre pelagră și criza noastră financiară”, în *Agrarul*, An III, nr. 51, iunie 1, București, 1903, p. 510.
269. Simona Nicoară, „Introducere Reconceptualizări și reorientări în cercetarea ruralului”, în *Caiete de antropologie istorică*, anul XXII, nr. 2 (43), Iulie–Decembrie, 2023, pp. 5–14.
270. S. Nicoară, „O perspectivă istorico-antropologică despre națiune și naționalism”, în *CAI*, anul I, nr. 1, ianuarie-iunie, Cluj-Napoca, 2002, pp.48-58.
271. S. Nicoară, „Reflecție introductivă: istoria alimentației în bucătăria științelor”, în *CAI*, anul XIX, nr. 2 (37), Iulie–Decembrie, 2020, pp.11-12.
272. S. Nicoară, „Astra jubilară: serbările de la Blaj (1911)”, în *CAI*, anul XIV, nr. 1-2 (26-27), Ianuarie–Decembrie, 2015, pp. 38, 58-59.
273. S. Nicoară, „Higiena rurală, între idealuri și realitate, la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. XX”, în *Seminatores in Artium Liberalium Agro. Studia in honorem et memoriam Barbu Ștefănescu*, Cluj-Napoca: Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2014, pp.211-220.
274. Alexandru Nicolaescu, „Teoretizarea mișcării cooperatiste”, în *Paginile Revistei Transilvania* (1901-1914), pp. 44-51.
275. G.N. Nicoleanu, „Reflecțiuni agricole”, în *Agrarul*, An I, nr. 6, iulie 15, 1901, pp. 73-74.
276. Elena Niculiță-Voronca, *Datinele și credințele poporului român. Adunate și așezate în ordine mitologică, vol. II*, București: Editura Saeculum Vizual, 2008.
277. „Obștii sătești”, în *Albina Revistă Enciclopedică Populară*, Anul XVII, no. 17, 19 ianuarie, 1914, p. 637.
278. A O „Mașini agricole noi”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1921*, București, 1921, pp. 106-110.
279. Marcel Olinescu, „Portul sătenilor din regiunea județul Arad”, în *Sociologie Românească*, 04, nr. 04-06, aprilie-iunie, 1939, pp. 275-280.
280. Adrian Onofrei, „Legislația agrară în Transilvania în perioada interbelică”, *Revista Bistriței*, VII, 1993, Bistrița-Năsăud, pp. 229.

281. Gheorghe Oprescu, *Arta țărănească la români: Lucrare însoțită de cincizeci și opt tabele de ilustrații*, București: Cultura Națională, 1922.
282. V. Oprescu-Spineni, „Emigrarea la oraș a locuitorilor din Spineni-Olt”, în *Sociologie Românească*, 02, Nr. 04, Aprilie, București, 1937, Pp. 183-184.
283. Vasile C. Osvadă C., *Reforma agrară pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, București, 1921.
284. V. Osvadă, „Prospect pentru înființarea unei Centrale pentru tovarășiile săteti, la Orăștie”, în *Tovărășia*, an II, 21 decembrie, Orăștie, 1907, p. 2.
285. V. C. Osvadă, „Mișcarea cooperativă”, în *Transilvania*, anul XLIII, 1-2/, 1912, pp. 1-38.
286. „Pentru plugărima noastră – În fața unei calamități” (după “Revista economică”), în *Biserica și Școala*, An XXXVII, nr. 4, Arad, 1913, pp. 26-27.
287. „Proprietatea mijlocie”, în *Agrarul*, An VI, nr. 44, septembrie 15, 1907, p. 1-2.
288. Victor Păcală, *Monografia comunei Rășinari*, Sibiu: Tip. Tipografiei Arhidiecezane, 1915.
289. V. Păcală, „Să mîntuim arta națională: (crestături în lemn)”, în *Transilvania*, an 51, nr. 1, Sibiu, 1920, pp. 67-74.
290. Gheorghe Panu, *Cercetări asupra stărei țăranilor în veacurile trecute. Volumul 1, Părțile 1 și 2*, București: Institutul de Arte Grafice „Eminescu”, 1910.
291. Nicolae Paplica, *Contribuțiuni la rezolvarea chestiunii agrare*, București: Institutul de editură și arte grafice „Flacăra”, 1913.
292. M. Păsculescu, „Starea și nevoile țăranului, (Discuțiile Congresului Agricol)”, în *Agrarul*, An III, nr. 60, octombrie 15 1903, pp. 652-655.
293. Ion Păun Otiman, „Ruralul Românesc În Secolul XX – Un Secol De Iluzii, dezamăgiri Și Speranțe (I)”, în *Agricultura Banatului – anul XXVII – nr. 1*, Martie, Timișoara: Agroprint, 2018.
294. Alex. Constantin Păun, *Propuneri pentru organizarea vieții săteti*, București: „Editura Noastră”, 193?.
295. Gh. Păun, „Activitatea C.A.M-ului pentru ridicarea satelor”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1940*, București, 1940, pp. 113-114.
296. Ștefan Păun, Cristina Stanciu, *Satul românesc după Primul Război Mondial 1920-1930*, București: Cartea Universitară, 2007.
297. Dragoș Petrescu, „Asociații și instituții culturale în România interbelică”, în *Carpica*, XXXIII, Publicată de: Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” din Bacău, Iași, Editura Documentis, 2004, pp.263-264.
298. V. Petrescu, „Vechiul drept românesc și indivizibilitatea lotului țăranesc”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 04, aprilie 1937, pp. 168-169.

299. I. Petrescu-Burloiu, „Tipurile de casă din comuna Șanț-Năsăud”, în *Sociologie Românească*, Anul III, Nr. 1-3, ianuarie-martie, București, 1938, p.36.
300. Emil Petrini, „O orientare nouă în agricultură”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1935*, București, 1935.
301. E. Petrini, „Situațiunea lucrărilor de expropriere și împroprietărire în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, pe ziua de 1 Mai 1924”, în *Viața Agricolă*, Anul XV, nr. 11, 1 iunie, București, 1924, pp. 323.
302. E. Petrini, *Reforma Agrară, în Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, București: Editura Cvltvra Națională, 1929.
303. Antim Popa, „Fapte și realizări în Despărțământul Clujului”, în *Transilvania*, Buletin de Tehnică Culturală, Anul 65, Nr.2, Martie-Aprilie, Sibiu: Editura Asociațiunii, 1934, pp.118-119.
304. Ioan Pop-Câmpeanu, „Pricinuitorii boalelor, Plantele de leac (medicinale)”, în *Biblioteca populară a Asociațiunii* Anul XVII, Nr. 146, Sibiu, 1927, p. 9-10, 27.
305. Ion Popescu – Puțuri, Andrei Oțetea (coordonatori), *Documente privind marea răscoală a țăranilor din 1907, vol. II (Desfășurarea răscoalei în Moldova)*, București: Editura Academia R.S.R., 1983.
306. I. Popescu, *De ce trebuie îmbunătățită soarta țăranilor?*, București, 1914.
307. Gabriel Popescu, Nicolae Istudor, *Colecția Probleme de politică agrară, Gospodăria țărănească în economia rurală*, București: Editura ASE, 2017.
308. Lorin Popescu, „Împliniri regale. O viață nouă la sate. Opera făurită de Fundația Principele Carol prin echipele studentești”, în *Curentul*, Anul XI, No. 3831, sâmbătă 1 octombrie 1938, p. 7.
309. M. Popescu-Spineni, „Geografia Economică a Satului Drăguș”, în *Sociologie Românească*, 04, nr. 04-06, aprilie-iunie 1939, pp. 186-199.
310. I. Popovici, „Chestiunea țărănească”, în *Agrarul*, An III, nr. 56, august 15, 1903, pp. 595-596.
311. Emil Prager, „Arhiva documentară – problema locuințelor”, în *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, Anul III, No. 2-3, București, F.A., p.281.
312. Emil Precup, „Cum s’a organizat și cum a decurs școala pentru țărance din Gherla”, în *Transilvania*, Buletin de Tehnică a Culturii, Sibiu, an 66, nr. 3, mai-iunie 1935, pp. 149-154.
313. George Precup, „Unitatea noastră culturală”, în *Trasilvania*, nr. 5, septembrie-octombrie 1910, p. 334.
314. Gheorghe Preda, „Evocări și însemnări ce privesc țăranimea”, în *Viața Ilustrată*, anul VIII, nr. 2, februarie, Cluj: Episcopia Ort. Română, 1943, pp. 11–13.
315. Octavian Prie, *Agricultura țărănească în Ardeal. Contribuțiuni la organizarea hotarului țăărănesc*, Cluj: Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, 1937.

316. Valeriu Pușcariu, „Sate, Orașe, Regiuni: Trei sate românești: Măgina, Cacova și Poiana (însemnări de geografie umană)”, în *Societatea de Măine*, Anul II, n-rii 51 și 52, Duminică 20 și 27 Decembrie, Cluj, 1925, pp.902-903.
317. „Reforma legii electorale și interesele proprietății rurale”, în *Agrarul*, An VI, nr. 35, aprilie 1, 1907, p. 1.
318. „Reuniunea română agricolă din comitatul Sibiiului”, în *Bunul Econom*, Anul I, nr. 2, 8/20, Ianuarie, Orăștie, 1900, p. 5.
319. „Rolul marii proprietăți și dezvoltarea României”, în *Agrarul*, An VI, nr. 10, martie 19, 1906, p. 1.
320. S.P. Radianu, „Tehnica agricolă nouă”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1922*, București, 1922, pp. 84-86.
321. Doina Radu, „Atanasie Marian Marienescu (1830-1914)”, în *Ziridava*, IX, Arad: Tipografia Arad, 1978, pp. 341-368.
322. V.S. Radu, „Casa rurală și proprietatea mare”, în *Agrarul*, An I, nr. 4, iunie 15, 1901, p. 38.
323. Gheorghe N. Rădulescu, „Contribuțiuni la îndrumarea agriculturii”, în *Pagini Agrare și Sociale*, III, 9 – 10, 1926, p. 185.
324. Constantin Rădulescu-Motru, „Psihologia satelor”, în *Societatea de Măine*, Cluj, 1927, pp. 27-28.
325. Ordeanu, *Răscoalele țăranilor și muncile agricole*, București 1907.
326. *Fundația Regală Principele Carol, Căminul Cultural*, nr. 15 februarie 1927, București: Fundația Culturală Principele Carol.
327. Simion Retegan, „Aspecte ale stratificării sociale în satul românesc din Transilvania la mijlocul sec. al XIX-lea”, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, Tomul XXIII, Cluj-Napoca: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1980, p. 311.
328. Radu Rosetti, *Pentru ce s-au răscolat țăranii*, București: Socec&Co, 1907.
329. *Casa Rurală: Legea și statutele*, Ediție Oficială, București: Stabilimentul Grafic „Albert Baer”, 1908.
330. Traian Rus, „Noi date privind situația moșior în perioada interbelică”, în *Apulum. Arheologie-Istorie-Etnografie*, XVIII, Alba-Iulia, 1980, p. 544-552.
331. „Statutele tovarășiei agricole”, în *Agrarul*, An II, nr. 18, ianuarie 15, 1902, pp. 220-222.
332. „Să ne deprindem cu lucrurile bune!”, în *Țara Noastră*, Foaia Poporală a . „Asociațiunii”, Anul I, Nr. 13, 25 Martie, Sibiu, 1907, pp. 202-205.
333. „Săptămâna și Agrarul”, în *Agrarul*, An VI, nr. 35, aprilie 1, București, 1907, p. 2.
334. „Scirile dilei”, în *Gazeta Transilvaniei*, Anul LXVII, Nr. 38, 19 Februarie(3Martie), Brașov: Tipografia Aurel Mureșianu, 1904, p.3.
335. „Serbările culturale”, în *Tara Noastră*, Anul I, Nr. 34, 19 August 1907, pp. 551-553.

336. „Sindicatelor agricole, (Proiecte și idei economice)”, în *Agrarul*, An IV, nr. 86, august 1, 1904, p. 1009.
337. „Societatea Agrară”, în *Agrarul*, An VI, nr. 1, ianuarie 8, 1906, p. 2.
338. „Școale pentru oamenii în vârstă”, în *Țara Noastră*, Anul I, Nr. 48, 25 Noembrie 1907, pp. 785.
339. A.S.R. „Principele Ferdinand și agricultura”, în *Agrarul*, An VI, nr. 12, aprilie 16, 1906, p. 1.
340. Samoilă, „Cărți din orice părți”, în *Revașul*, nr. 13, 26 martie, Cluj: Tipografia „Carmen”, 1904, p. 54.
341. Dumitru Șandru, *Reforma agrară din 1921 și loturile demonstrative*, București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1975.
342. D. Șandru, *Satul românesc între anii 1918 și 1944*, București: Casa de Presă și Editură „Cronica”, 1996.
343. D. Șandru, *Populația rurală a României între cele Două Războaie Mondiale*, Iași: Editura Academiei Române, 1980.
344. Ioana Sărac, Roland Olah, „Reforma agrară din 1921 și procesul coloniștilor” în *Revista Hiperboreea*, Revistă de Istorie, Artă și Cultură, Anul 1, Nr. 12, București, 2012, pp. 30- 35.
345. Nicolae Săulescu, „Școala țărănească a «Astrei». Câteva principii”, în *Transilvania*, an 73, nr. 10, octombrie 1942, pp. 757–764.
346. N. Săulescu, „Școala Țărănească”, în *Gând Românesc*, nr. 8-9, anul IV, Cluj, 1936, pp. 471-472.
347. N. Săulescu, „Școala superioară țărănească”, în *Gând Românesc*, anul II, nr. 5, 1934, Cluj, pp. 304–305.
348. Constantin Schifirneț, „Viziunea lui Eminescu despre societatea românească”, în *Revista Română de Sociologie*, serie nouă, București, anul XI, nr. 3–4, 2000, pp. 235–246.
349. Ion Scutaru, *Statul țărănesc din punct de vedere economic și politic*, București, 1935.
350. Mihai Șerban, „Astra și agricultura”, în *Transilvania*, an 61, Nr. 1-6 (Ian.-Iunie 1930), pp. 199-203.
351. M: Șerban, *Problemele noastre social-agrare, Studiu din domeniul politicii economice și sociale*, București: Impr. „Independența”, 1914.
352. Constantin Sesceoreanu, „Agricultori asociați-vă!”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1935*, București, 1935, pp. 73-75.
353. Romul Simu, Comuna „Viitorul”. Sfaturi și pilduri pentru înaintarea unui sat prin sine însuși”, în *Țara Noastră*, An. 2, Nr. 15, aprilie, Sibiu, 1907, p. 4.
354. R. Simu, „Trebuința de a ne îmbunătăți plugăria”, în *Bunul Econom*, an I, nr. 1, 25 decembrie 1899/6, ianuarie, 1900, pp. 2-3.
355. Tiberiu Spârchez Dr., „Astra medicală la sate”, în *Societatea de Măine*, Anul IV, N-rul 19, 15 maiu 1927, Cluj, pp. 256-257.

356. Spic, „Sărăcia noastră, ce nu știu plugarii”, în *Țărănimea*, Anul I, Nr.15, 4 Oct., Oravița, 1925, p.1.
357. Henri H. Stahl, „Satul românesc discuție de filosofia și sociologia culturii”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 11-12, noiembrie-decembrie, București, 1937, p. 490.
358. H.H. Stahl, „Spițe de neam țărănești”, în *Sociologie Românească*, 01, nr. 10, octombrie, București, 1936, pp. 5-7, 36, 51.
359. H.H. Stahl, „Vecinătățile din Drăguș”, în *Sociologie Românească*, 01, nr. 01, ianuarie București, 1936, pp.19-31.
360. H.H. Stahl, „Comentarii la sociologia răcoalelor țărănești”, în *Viitorul Social*, Revistă de Sociologie și Științe Politice, anul VI, București, 1977, pp. 518.
361. H.H. Stahl, *Satele devălmașe, Contribuțiuni la studiul satelor devălmașe românești, Ediția a doua, revăzută, vol. I, Confederații de ocol, structuri teritoriale și tehnici agricole*, București: Editura Cartea Românească 1998.
362. Irina Stahl, H. Stahl, „Două Generații, Tatăl Și Fiul, în timpul Primului Război Mondial”, în *Revista Română de Sociologie*, Serie Nouă, anul XXIX, nr. 3–4, 2018, p.376.
363. Apostol Stan, „Ion I. C. Brătianu și asimilarea primei generații de socialiști” în *Xenopoliana*, VI. 1998. 1/-2, p. 182.
364. Barbu Ștefănescu, „Istoria rurală românească și perspectiva metodologică a antropologiei istorice”, în *CAI*, anul VII, nr. 1-2 (12-13), ianuarie - decembrie 2008, pp. 21-29.
365. B. Ștefănescu, „Violență și sociabilitate rurală”, în *CAI*, anul I, nr. 2, iulie - decembrie 2002, p. 36.
366. B. Ștefănescu, „Casa Rurală”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1924*, București, 1924, pp. 181-182.
367. *Știința Și Reforma Socială*, Organ al Asociației pentru Studiul și Reforma Socială, Anul V, nr. 1-2, București, 1924, 3-4, p. 413.
368. Iosif Stoichiția, „Astra și Igina publică”, în *Transilvania*, an 61, Nr. 1-6, Ian.-Iunie, Sibiu, 1930, pp. 177-181.
369. Glenn-Davis Stone, „Malthus, Agribusiness, and the Death of the Peasantry”, *Current Anthropology*, vol. 42, no. 4, August-October 2001, pp. 575-578.
370. Petre Suci, „Clasele sociale la Românii ardeleni”, în *Viața Românească*, Revistă Literară și Științifică, anul XVI, No.6, iunie, 1924, Iași, p.381.
371. Alina-Ioana Șuta, „Relevanța muzeelor etnografice în reconstituirea habitatului rural transilvan la mijlocul sec. al- XIX-lea și începutul sec. XX”, în *CAI*, anul VII, nr. 1-2 (12-13), ianuarie - decembrie 2008, pp. 217-244.
372. „Teatru și petrecere în Frata”, în *Unirea Poporului*, Anul VI, Nr. 7, 17 Februarie, Blaj, 1924, p.3.
373. „Tovărășie pentru vinderea în comun”, în *Tovărășia*, an II, 10 Septembrie, Orăștie, 1907, pp. 102.
374. *Țărănimea*, „D. Vasile Goldiș în Valea Carașului”, în *Țărănimea*, Anul I, Nr.14, 27 Sept., Oravița, 1925, p.2.

375. Ion.V. Tarția, „Țăranul român. Încercare de sociologie rurală (II)”, în *Societatea de Măine*, anul XI, nr 7-10, iulie-octomvrie, București, 1934, pp. 142-144.
376. Oct.C. Tăslăuanu, „Organizare economică a țărănimii”, în *Transilvania*, anul XLII, 3/1911, pp. 232-238.
377. Oct.C. Tăslăuanu, „Organizarea satelor noastre”, în *Transilvania*, Revista Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, Nr. 2, martie-aprilie 1911, Sibiu, pp. 117-121.
378. Oct.C. Tăslăuanu, „Serbările din Blaj”, în *Luceafărul*, nr. 18, Sibiu, 1911, p. 393.
379. Emilena Irinela Tatu, „Factorii ce au influențat învățământul rural în România Interbelică”, în *Studii și articole de istorie*, vol. LXXXII, 2015, pp.129.
380. Constantin C. Teodorescu, *Legea de reformă agrară pentru Basarabia. Adnotată cu desbaterile din Sfatul Țării și din Parlament*, Chișinău: Tipografia Societății de editură națională „Luceafărul”, 1921.
381. C. Teodorescu, „Basarabia”, în *Buletinul Statistic al României*, seria IV, vol. XIV, nr. 1, București, 1919, p. 38.
382. Ion-Broșteni Teodorescu, „Semănați grâu cât de mult!” în *Albina* Revistă pentru Popor, Anul XXI, No. 36-37, București, 1922, p.537.
383. Alex. Țințariu, „Slugărnica”, *Tara Noastră*, Foaia poporală a „Asociațiunii”, Anul I. 7 Octomvrie, Sibiu, 1907. Nr. 41, pp. 674-675.
384. Alex. Țințariu, „S-au schimbat vremurile”, în *Țara noastră*, Foaia Poporală a Asociațiunii, anul I, nr. 21, 20 mai, Sibiu, 1907, pp. 349–350.
385. Patriciu Țiucra, „Astra și Școala”, în *Transilvania*, an 61, Nr. 1-6, ian.-iun., Sibiu, 1930, p. 167.
386. Octavian Țivu, *În labirintul reformei agrare (VII): Legea din 27 noiembrie 1918*.
387. Traian Toplițeanu, „A. M. Marienescu”, în *Analele Banatului*, Anul III, Nr. 3, Iulie-Septembrie, Timișoara, 1930, pp. 1-14.
388. Bulandra Traian, „Cooperația agricolă”, în *Calendarul Plugarilor pe anul 1921*, București, 1921, p. 73.
389. Marin Trușcă, *Țăranul, Talpa românității*, Craiova: Contrafort, 2010.
390. Gh. Tulbure, „Toader Vidican: țăranul de după război”, în *Țara Noastră*, anul VIII, nr. 6, 27 februarie, București, 1927, pp. 103-106.
391. I. Tunescu, „Bunele tradiții străbune”, în *Agrarul*, An II, nr. 26, mai 15, 1902, pp. 29-30.
392. Ion Țurcanu, *Relații agrare din Basarabia în anii 1918 - 1940*, Chișinău: Editura Universitas, 1991.
393. C. Tussea, „Micșorarea numărului zilelor de sărbători la sate”, în *Agrarul*, An III, nr. 50, mai 15, 1903, pp. 486,487.
394. „Un Nemuritor: Nicolae Grigorescu”, în *Țara Noastră*, Anul I. Nr. 33, 12 August Sibiu, 1907, pp. 535.

395. „Un studiu francez despre agricultura României”, în *Agrarul*, An I, nr. 3, iunie 1, 1901, p.34.
396. I. Vacaru „Înbunătățirea vieții la sate”, în *Țărănimea*, Ziar pentru Interesele Bantului, Anul I, Nr. 25, 29 Noembr., Oravița, 1925, p.1.
397. Janecke Vilhelm, *Casa țărănească și casa boierească din România*, București: Editura Casei Școalelor, 1932.
398. Romulus Vuia, *Câteva observațiuni și constatări asupra păstoritului și asupra tipurilor de case la români*, București: Tiparul Cultura Națională, 1924.
399. R. Vuia, *Le village roumain de Transylvanie et du Banat*, București: Extrait de „Le Transylvanie”, Bucarest, 1937.
400. R. Vuia, *Așezările, casa și portul țăranului român din Ardeal și Banat*, s.a., s.l., s.n.
401. Mircea Vulcănescu, „Excedentul populației agricole și perspectivele gospodăriei țărănești”, în *Sociologie Românească*, 02, nr. 02-03, februarie-martie, București, 1937, pp. 95-100.

IV. LUCRĂRI GENERALE

- 1 Petre Andrei, *Sociologie generală*, Iași: Polirom, Fundația Academică „Petre Andrei”, 1997.
- 2 Constantin Anghelache, Mădălina Gabriela Anghel, Iordan Pertescu, Emilia Gogu, *Evoluția centenară a învățământului din România*, București: Editura Economică, 2018.
- 3 G.G. Antonescu, *Educație și cultură. Actualități și Perspective*, București: Editura «Cultura Românească» Institut de Editură, Arte Grafice și Confecțiuni de Hârtie, 1928.
- 4 G.G. Antonescu, Iosif Gabrea, *Organizarea învățământului*, București: Editura Institutului Pedagogic Român, 1933.
- 5 T.C. Aslan, *Politica agrară a României*, Bucuresci: Socec&Co, 1909.
- 6 P.S. Aurelian, *Despre sistemele de cultură și raportul lor cu starea socială*, Bucuresci: «Voința Națională», 1891.
- 7 Victor Axenciuc, *Evoluția Economică a României, Cercetări statistico-istorice 1859-1947, Vol.II. Agricultura*, București: Editura Academiei Române, 1996.
- 8 Virgil Bădulescu, „Educația fizică a tineretului și pregătirea sa în vederea serviciului militar”, în *Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor. Direcția Educației Poporului, Program de lucru pentru acțiunea culturală*, București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1933.
- 9 C.I. Baicoianu, *Exproprierea și lărgirea colegiilor electorale pentru clarificarea intereselor românești. Cuvânt către cetățenii alegători*, București: Im. Independența, 1914.

- 10 Carmen-Cornelia Balan, *Sociologie aplicată, Monografia centrată pe problemă*, București: Editura Tritonic, 2004.
- 11 Paul-Emanoil Barbu, *Din istoria cooperației de consum și de credit din România, vol. II*, București: Editura Universul, 2000.
- 12 Nicolae Basilescu, *Ordinea socială și adversarii ei, Socialism, Comunism, Anarhism, Causele revoluțiunilor sociale*, București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, 1938.
- 13 N. Bazilescu, *Pentru drept și libertate. Legea suspectilor!*, București: Albert Baer, 1909.
- 14 Ernest Bernea, „Timpul la țăranul român”, în *Revista Fundațiilor Regale*, anul VII, nr. 12, 1 decembrie, București, 1940.
- 15 Henry Bernstein, „The Peasantry” in *Global Capitalism: Who, Where and Why?*, Socialist Register 2001, pp. 25-26.
- 16 Lucian Boia, *Două secole de mitologie națională*, București: Editura Humanitas, 2005.
- 17 L. Boia, *Eugen Brote (1850-1912)*, București: Editura Litera, 1974.
- 18 L. Boia, *Suveranii României. Monarhia o soluție?*, București: Humanitas, 2014.
- 19 V.L. Bologa, *Din istoria medicinei românești și universale*, București: Editura Academiei Republicii Populare Romîne, 1962.
- 20 Jean-Claude Bontron, „Le concept de ruralité à l'épreuve du changement social”, in : *Territoires ruraux et développement, Quel rôle pour la recherche ?*, Cemagref Éditions/Association Descartes, 1994.
- 21 Salvador Brădeanu, *Curs de politică și legislație agrară*, Sibiu: „Cartea Românească din Cluj”, 1943.
- 22 Lucreția Brancovici, *Artă românească din Banat*, București, s. n., 1932.
- 23 Vintilă I. Brătianu, *Economia națională a României Mari*, *Democrația*, VII, nr. 4-5, mai, 1919.
- 24 V.I. Brătianu, *Problemele ce se pun pentru înfăptuirea și consolidarea României Mari*, *Democrația*, VII, nr. 1, februarie 1919.
- 25 Bratu, „Alcoolismul și școala”, în *Calendariu pe anul comun dela Christos 1907*, întocmit după gradurile și clima Ungariei și a României, Sibiu: Editura și Tiparul Tipografiei Archidiececane, 1907, p.150.
- 26 V. Bulgaru, *Către o nouă reformă agrară?*, București, 1936.
- 27 Gheorghe Buzatu, Ioan Scurtu, *Istoria românilor în secolul XX (1918.1948)*, București: Ed. Paideia, 1999.
- 28 I.L. Caragiale, *1907 din primăvară până'n toamnă*, București: Tipografia ziarului „Adevărul”, 1907.
- 29 Ioan Ciochină-Barbu, *Perspective istorico-juridice privind evoluția cooperației în România*.
- 30 Ion L. Ciomac, Valeriu Popa-Necșa, *Munții Apuseni. Cercetări asupra stărilor economice din Munții Apuseni*, București: Tipografia ziarului „Universul”, 1936.

- 31 Monica Cîrstea, *Proclamația regelui Ferdinand*.
- 32 Elena Cojan și Sorin Teodorescu, Antologie. *Documente, literatură, artă*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977.
- 33 Leonida Colescu, *Mișcarea Populațiunei României în 1895*, Bucuresci: Institutul de Arte Grafice «Eminescu», 1900.
- 34 Ion Conea, „Geografia satului românesc, Așezare, Formă, Structură”, în *Sociologie Românească*, Anul II, nr. 2-3, Februarie –Martie, București: Institutul Social Român, 1937, pp. 65-66.
- 35 Marin Constantin, *Criza româno-maghiară*.
- 36 R.J. Crampton, *Eastern Europe in the Twentieth Century*, London: Routledge, 1994.
- 37 Ion Creangă, *Ioan Roată și Vodă Cuza*, Iași: Editura Sagittarius Libris, 1999.
- 38 Contantin Cubleşean, *Ioan Slavici*, București: Ed. Recif, 1994.
- 39 Vasile Dobrescu, *Elita Românească În Lumea Satului Transilvan 1867–1918*, Târgu-Mureș: Editura Universității „Petru Maior” 1996.
- 40 Sabina Fati, *Centru și periferie în discursul politic. Elita ardeleană, o elită simbolică*, Cluj-Napoca: Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, 2007.
- 41 Iacob Felix, *Din istoria igienei: sciire postumă*, București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1905.
- 42 C. Filipescu, *Marea enciclopedie agricolă*, București : Ed. PAS,, vol. II, 1938.
- 43 I.C. Filitti, *Opere alese*, ediție îngrijită de Georgeta Penelea, București: Editura Eminescu, 1985.
- 44 A. Frunzănescu, *Evoluția chestiunii agrare în România. Privire istorică-Aspecte actuale-Tendința*, București: Imprimeria Națională, 1939.
- 45 Iosif I. Gabrea, *Școala românească. Structura și politica ei 1921-1933*, București, 1934.
- 46 I.I. Gabrea, *Din problemele pedagogiei românești*, București: Editura Cultura românească S.A.R., 1937.
- 47 I.I. Gabrea, *Mișcarea Pedagogică din România între anii 1920-1940*, București: Editura Bucovina I. E. Torouțiu, 1940.
- 48 Constantin Georgescu, *Exproprierea din punct de vedere Juridic, economic și social*, Iasi: Tip. Dacia, 1914.
- 49 Onisifor Ghibu, *Nu din partea aceea*, București: Ed. Eminescu, 1985.
- 50 Constantin C. Giurescu, *Cuvântările Regelui Carol I, vol. I: 1866-1886*, București: Editura Fundației pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1939.
- 51 Aurel Gociman, *România și revizionismul maghiar*, București: Tipografia ziarului „Universul”, 1934.
- 52 Gr.N. Grecianu, *Reformele anunțate. Exproprierea. O părere asupra acestei reforme*, București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1914.

- 53 Dimitrie Gusti, Tr. Herseni, H.H. Stahl, *Monografia – teorie și metodă*, București, Editura Paideia, 1999.
- 54 D. Gusti, „Bazele științifice ale Serviciului Social”, în *Sociologie Românească*: Revista Secției Sociologice a Institutului Social Român, 04, nr. 01-03, ianuarie-martie, București: Editura: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1939.
- 55 Constantin Hamagiu, ș.a., *Codul general al României*, vol. XXVII, partea II, București: Editura Librăria Universală Alcalay & Co., 1939.
- 56 Traian Herseni, *Istoria sociologiei românești. Sociologia academică (Ediție îngrijită de Marin Diaconu și Ioana Herseni)*, București: Editura Renaissance, 2007.
- 57 Keith Hitchins, *Afirmarea națiunii: mișcarea națională românească din Transilvania, 1860-1914*, trad. Sorana Georgescu-Gorjan, București: Ed. Enciclopedică, 2000.
- 58 K. Hitchins, *România 1866-1947*, București: Ed. Humanitas, 1996.
- 59 Eric Hobsbawm, *Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914–1991*. London: Michael Joseph, 1994.
- 60 Gheorghe Iancu, *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului național unitar român (1918-1920)*, Cluj-Napoca: Ed. Dacia, 1985.
- 61 G. Ibrăileanu, *Spiritul Critic în Cultura Românească*, Iași: „Viața Românească”, 1909.
- 62 *Institutul Social Român, Noua Constituție a României: 23 de prelegeri publice: cu o anexă cuprinzând Nouile Constituții Europene*, București: Editura Cvltvra Națională, 1923.
- 63 Ion Ionescu, *Îmbunătățirea culturii țăranilor. Resultatele dobândite în ferma-modelu de la Bradu*. Bucuresci: Brosiura IV. (Tipografia Romanului, Carol Göbl), 1876.
- 64 Gheorghe Ionescu-Sișești, *Politica agrara cu privire specială la România*, Iași: TipoMoldova, 2001?.
- 65 G. Ionescu-Șișești, *Agricultura în epoca contemporană*, București: „Argus” 1928.
- 66 G. Ionescu-Șișești, *Structure agraire et production agricole de la Roumanie*, Bucarest: Adeverul, 1924.
- 67 Nicolae Iorga, *Sate și preoți din Ardeal*, București: Inst. de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1902.
- 68 N. Iorga, *În era „reformelor”*. *Discursuri Politice rostite în camera deputaților 1907-1909*, Vălenii de Munte: „Neamul Românesc”, 1909.
- 69 Nicolae Isar, *Romania sub semnul modernizării - De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I (1859 – 1914)*, București: Editura Universitară, 2010.
- 70 N. Isar, *Preludiile căderii lui Cuza-Vodă cu trei serii de acte inedite privitoare la mișcarea revoluționară de la 3/15 august 1865 din București și la urmările ei*, București: Editura „Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională”, 1943.
- 71 Constantin Kirițescu, *Criza învățământului secundar și reforma liceului*, București: Institutul Social Român, 1928

- 72 Áron Kovács, *Conceptul de transformare în gândirea politică românească și maghiară din Transilvania (1830-1848)*, Teza de doctorat, Coordonator științific: Prof. univ. dr. Victor Neumann Candidat: Áron Kovács.
- 73 „Legea asupra învățământului primar profesional, primar superior și normal primar din 1900”, în *Antologia legilor învățământului din România*, 2004.
- 74 Maria Larionescu, *Istoria sociologiei românești (The History of Romanian Sociology)*, București: Editura Universității din București, 2007.
- 75 *Legislația sanitară în România modernă, 1874-1910*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2009.
- 76 V. Liveanu, M. Rusenescu, Tr. Lungu, M. Iosa, I. Kovacs, V. Bozga, *Relații agrare și mișcări țărănești în România, 1908 - 1921*, București: Ed. Pol, 1967.
- 77 Eugen Lovinescu, *Istoria civilizației române moderne*, București: Ed. Ancora, 1925.
- 78 Cristian Lupu, *Învățătorimea românească din Transilvania între 1870-1918. Rolul ei pedagogic, social și național*, teză de doctorat, coord. științ. Prof. univ. dr. Simona Nicoară, Cluj-Napoca, 2018.
- 79 George Macovescu(coord.), *Nicolae Titulescu-Documente Diplomatice*, București: Editura Politică, 1967.
- 80 Virgil. N. Madgearu, *Evoluția economiei românești*, București: Independența Economică, 1940.
- 81 V.N: Madgearu, *Agrarianism, Capitalism, Imperialism*, București: Institutul de Arte Grafice «Bucovina», 1936.
- 82 George Em Marica, *Satul ca structură psihică și socială. Curs de sociologie rurală* (Editor: A. Negru), Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 2004.
- 83 G.Em. Marica, *Studii sociologice*, Cluj-Napoca: Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1997.
- 84 G. Em. Marica, *Satul ca structură psihică și socială. Curs de sociologie rurală*, Editor: A. Negru, Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 2004.
- 85 Șerban Mihai, *Problemele noastre social-agrar, Studiu din domeniul politicii economice și sociale*, București: Imprimeriile „Independența”, 1914.
- 86 Ion Mihalache, *Țărănism și Naționalism, Cuvântare rostită la deschiderea Cercului de Studii al Tineretului Național-Țărănesc din București, în ziua de 17 Decembrie 1935*, București, 1936.
- 87 I.V. Moldovan,, „Informațiuni”, în *Clujul*, Ziar Independent, Anul II, nr. 17, 27 aprilie, Cluj: Tiparul Inst. De Arte Grafice Alexandru Anca, 1924, p. 17.
- 88 Bogdan Murgescu, *România și Europa: Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Iași: Polirom, 2010.
- 89 Andrei Negru, Emil Pop, Salánki Zoltán, Florența Stăvărache, Silviu G. Totelecan, *Sociologia clujeană interbelică : repere teoretice și empirice*, Cluj-Napoca: Argonaut, 2002.

- 90 P.P. Negulescu, *Reforma învățământului. Proiecte de legi*, București: Ed. Casei Școalelor, 1927.
- 91 Simona Nicoară, „Reconceptualizări și reorientări în cercetarea ruralului”, în *CAI*, anul XXII, nr. 2 (43), Iulie–Decembrie, 2023.
- 92 S. Nicoară, *Națiunea modernă. Mituri. Simboluri, Ideologii*, Cluj-Napoca: Editura Accent, 2002.
- 93 Alexandru Ofrim, *Cheia și psaltirea. Imaginarul cărții în cultura tradițională românească*, Pitești: Editura Paralela 45, 2001.
- 94 Titu Onișor, *Opera legislativă a Consiliului Dirigent*, București: Institutul de Arte Grafice și Editură „Marvan”, 1937.
- 95 Constantin I. Oprescu, *Cooperația, Aspecte ale economiei românești, material documentar pentru cunoașterea unor probleme în cadrul planului economic*, București: Tipografia Curții Regale F. Göbl Fii S.A., 1939.
- 96 Zigu Ornea, *Sămănătorismul (Ediția A II-A revizuită și adăugită)*, București: Editura Minerva, 1971.
- 97 Z. Ornea, *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea*, București, 1980.
- 98 Maria Oroian, *Doctrina economică a țăranismului în România*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2005.
- 99 Teodor. V Păcățian,, *Cartea de aur sau luptele politice naționale ale românilor de sub coroana ungară, Volumul V*, Sibiu: Tipografia Arhidiecezană, 1909.
- 100 John Paget, *Hungary and Transylvania; with remarks on their condition, Social, Political, and Economical*, Londra, publicată de Samuel Bentley, 1839.
- 101 Tache Papahagi, *Graiul și folclorul Maramureșului*, București: Cvltvra Națională, 1925.
- 102 Ștefan Pascu, *Din Răsunsetul Procesului Memorandist în Masele Populare*, Sibiu: Tiparul Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1944.
- 103 Ștefan Păun, Cristina Stanciu, *Satul românesc după Primul Război Mondial 1920-1930*, București: Cartea Universitară, 2007, p.57.
- 104 Gheorghe Platon, *Istoria modernă a României*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1985.
- 105 Negru E. Pop, Florența Stavarache, Salánki Z., Silviu. G. Totelecan, *Sociologia clujeană interbelică. Repere teoretice și empirice*, Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 2002.
- 106 Alexandra Pop, *Potențialul de dezvoltare și modernizare a României în prima jumătate a sec. XX din perspectiva demografico-economică (rezumat)*, Conducător Științific: Doctorand: Prof. Univ. Dr. Nicolae Păun, candidat: Alexandra Pop. Cluj – Napoca, 2012.
- 107 Maria-Simona Popescu, *Realismul poporal în nuvelele lui Ioan Slavici*, Ed.Sf.Ierarh Nicoale, 2010.
- 108 Gheorghe Preda, *Activitatea „Astrei” în 25 ani dela Unire (1818-1943)*, Sibiu: Editura „Astrei”, 1944.

- 109 *Proiectul de program și statutul Partidului Țărănesc*, București: Imprimeriile Statului, 1922.
- 110 Aurel Răduțiu, *Incursiuni în istoriografia vieții sociale*, Cluj: Editura Dacia, 1973.
- 111 Liviu Rebreanu, *Lauda țăranului român: discurs rostit la 29 mai 1940 în ședința publică solemnă*, București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1940.
- 112 L. Rebreanu, *Opere II, Răscoala*, București: Ed. Univers Enciclopedic, 1997.
- 113 Simion Retegan, *În umbra clopotnițelor. Școlile confesionale greco-catolice din dieceza Gherlei între 1875-1885*, Argonaut: Cluj Napoca, 2008.
- 114 S. Retegan, *Sate și școli românești din Transilvania la mijlocul sec. al XIX-lea (1867-1875)*, Cluj-Napoca: Ed. Dacia, 1994.
- 115 Jean-Pierre Rioux, Jean-François Sirinelli, dir., *Pour une histoire culturelle*, Paris: Éditions Seuil, 1997.
- 116 Zoltán Rostás, *Sala luminoasă. Primii monografiști ai Școlii gustiene*, București: Editura Paideia, 2003.
- 117 Traian I. Rotariu, *Recensământul din 1900, Transilvania*, București, Staff: 1999-2006.
- 118 T. I. Rotariu, *Recensământul din 1900, Transilvania. Vol. 2: Populația după ocupații*, București: Staff, 2006.
- 119 M. Roth dr., *Memoriu asupra cauzelor mortalității populațiunei româno-creștine în raport cu cea de rit mozaic cu un proiect pentru ameliorarea relelor existente. Un studiu de hygiene publică comparativă*, București: Tipografia Thiel & Weiss, 1880.
- 120 George Rusu, *Politica agrară a României*, București: Tip. Dorneanu Isvor, 26, 1940.
- 121 Ioan Scurtu, „De la noi vrem pământ la reforma agrară”, 22 decembrie 2011.
- 122 Scurtu, coordonator, *Istoria Românilor, vol. VIII, România întregită (1918-1940)*, București: Editura Enciclopedică, 2003.
- 123 Scurtu, *Istoria Partidului Național-Țărănesc*, Iași: Editura TipoMoldova, 2010.
- 124 M. Serban, *Problemele noastre social-agrare*, Bucuresti, 1914.
- 125 M.N. Seulescu, *Chestiunea agrară, discurs Pronunțat în ziua de 20 Februarie 1899*, Craiova: Tipo-Litografia Națională Ralian și Ignat Samitca, 1889.
- 126 Ioan-Russu Șirianu, *Iobăgia, volumul I, până la finea sec. XV*, Arad: Tiparul Tipografiei Diecezane Gr.Or. Române.
- 127 I.R. Șirianu, *Românii de peste Carpați*, București: Inst de arte Grafice Carol-Gobl, 1908.
- 128 I.R. Șirianu, *Românii din statul ungar*, București: Ed. Autorului, 1904.
- 129 Ioan Slavici, *Mara*, București: Editura Steaua Nordului, 2007.
- 130 Ovidiu Soare, *Inițiative spirituale, culturale și sociale prezente în satul românesc interbelic*.
- 131 Eugeniu Sperantia, *Introducere în sociologie (Introduction to Sociology), vol. I. Istoria concepțiilor sociologice ed. a II-a, revăzută și adăugită*, București: Casa Școalelor, 1944.

- 132 Henri H. Stahl, *Eseuri critice despre cultura populară românească*, București: Ed. Minerva, 1983.
- 133 Alexandra Pop Stanca, *Gândirea social-economică a profesorului Nicolae Ghiulea*, teză de doctorat, Coordonator științific, Prof. univ. dr. Mária Magdolna Vincze, Doctorand, Stanca Alexandra Pop, Cluj-Napoca, 2013.
- 134 Stanciu Stoian, *Sociologia și pedagogia satului*, București: Editura Prometeu, 1943.
- 135 A.I. Șuta, Oana Mihaela, Tămaș Alin, Ciupală Constantin, Bărbulescu Vlad, Popovici, *Legislația Sanitară În România Modernă (1874–1910)*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2009.
- 136 Svetlana Suveică, *Basarabia în primul deceniu interbelic (1918-1928): modernizare prin reforme*, Chișinău: Editura Pontos, 2010.
- 137 M. Toma, „Starea poporului roman”, în *Biblioteca Săteanului Romanu*, Gherla: Imprimeria Georgiu Lazaru, 1881, pp. 5-13.
- 138 Alexandru Tzigara-Samurcaș, *Scrieri despre arta românească*, București: Editura Meridiane, 1987.
- 139 Elena Văcărescu, „Discurs la Academia Română, 2 februarie 1937”, în *Revista Academica*, nr. 10 (58), august 1995.
- 140 Ion Vasiliu, „Agricultura”, în volumul *Aspecte ale Economiei Românești : material documentar pentru cunoașterea unor probleme în cadrul planului economic*, București: SN, 1939, p. 66.
- 141 Traian Vedinaș, *Cercetarea monografică de la Măguri Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*, Sociologia-Politologia, anul XXXVIII, 1, 1993.
- 142 Cătălina Vrabie, *Dezbaterea intelectuală în perioada interbelică*.
- 143 Max Weber, „Capitalisme et société rurale, în Tracés”, *Revue de Sciences humaines*, 29, 2015.